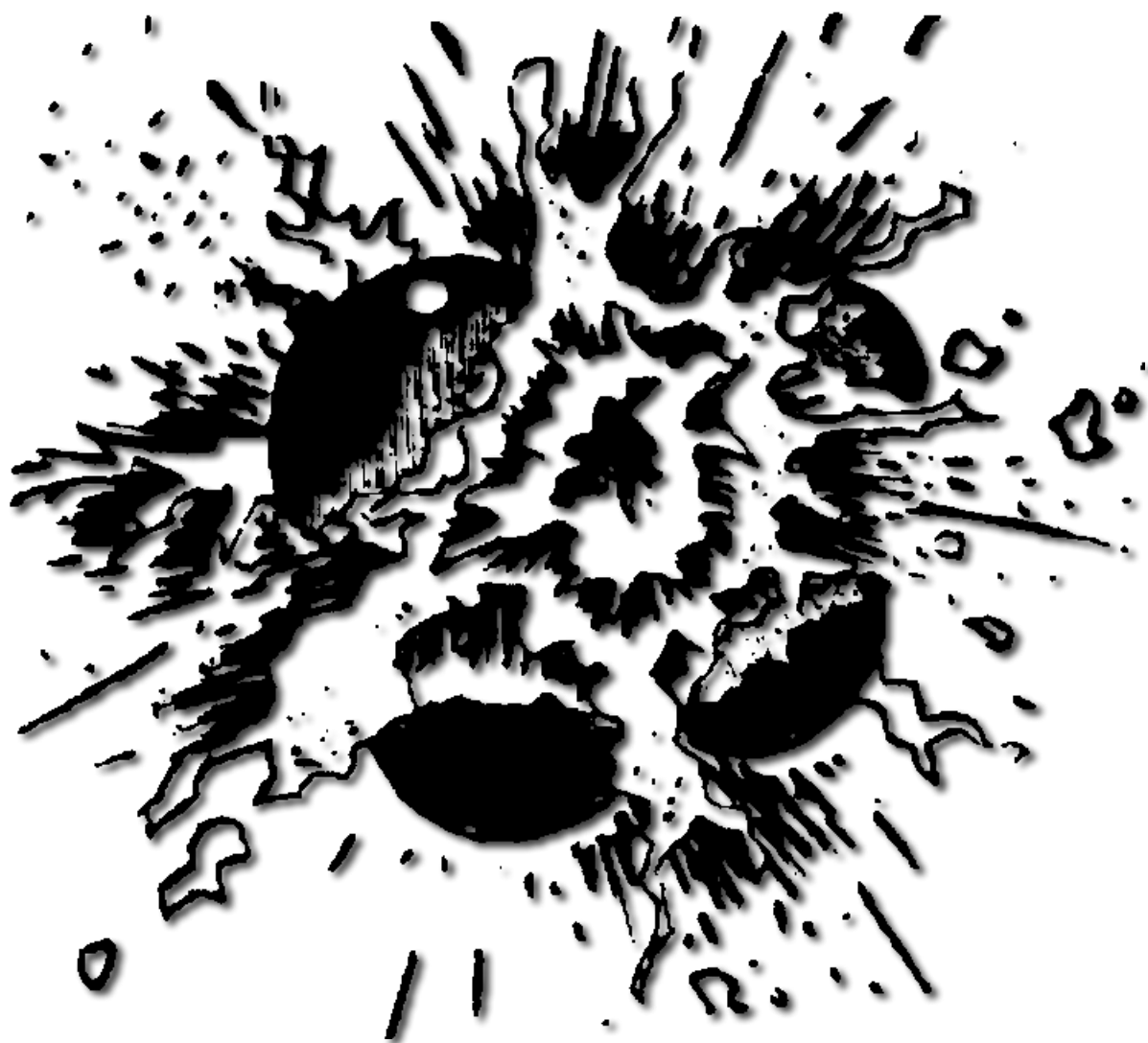

KOMUNISMUS

INTERNACIONALISTICKÁ KOMUNISTICKÁ SKUPINA

Komunistické hnutí a třídní boje v současnosti

- ♦ AŽ ŽIJE KOMUNISMUS!
- ♦ OBECNÉ CHARAKTERISTIKY BOJŮ V SOUČASNOSTI
- ♦ KDYŽ HOŘÍ PŘEDMĚSTÍ, JE SLYŠET PRASKOT REVOLUCE
 - ♦ POZNÁMKY K DIKTATUŘE EKONOMIKY
- ♦ VALORIZACE/DEVALORIZACE: NEUDRŽITELNÝ ROZPOR KAPITÁLU
- ♦ PROLETARIÁTU CIZÍ HESLA ANEB ODCIZENÉ VĚDOMÍ DĚLNÍKŮ
 - ♦ ŘECKO: „VESELOU KRIZI A ŠTASTNÝ NOVÝ STRACH“

CENA: 40 Kč / 1,5 €

Číslo 2 – DUBEN 2009

Ústřední tiskový orgán
**Internacionalistické
komunistické
skupiny**

v češtině

SOUDRUZI,

revue, jako je tato, může ve svém úkolu, kterým je organizovat komunistickou akci, plně uspět pouze tehdy, pokud se jí aktivně účastní její čtenáři a sympatizanti. Jakýkoli váš příspěvek – teoretický, kritický nebo praktický – nám pomůže ukout skutečný nástroj revoluce.

Používejte tento materiál!
Není ničím soukromým vlastnictvím – je součástí odkazu nahromaděných zkušeností naší třídy. Třídy, která žije, zápasí a bojuje, aby zničila námezdní práci a tak i všechny třídy, veškeré vykořisťování. Používejte tyto texty, diskutujte je, reproduktujte je...

Pokud vás naše postoje zajímají – pokud o nich chcete diskutovat nebo s námi spolupracovat – kontaktujte **INTERNACIONALISTICKOU KOMUNISTICKOU SKUPINU.**

Napište na následující adresu, aniž byste na obálce zmiňovali jméno skupiny:

B.P. 33
Saint-Gilles (BRU) 3
1060 Bruxelles
BELGIE

<http://gci-icg.org>
email: info@gci-icg.org

OBSAH:

At žije komunismus!	3
Obecné charakteristiky bojů v současnosti	5
Když hoří předměstí, je slyšet praskot revoluce	14
Leták k nepokojům na francouzských předměstích: „Jestli je toto chátka, tak k ní patřím i já!“	17
Dostali jsme a publikujeme: <i>Kritické poznámky k brožuře KPK o bouřích na francouzských předměstích</i>	18
Poznámky proti diktatuře ekonomiky	20
Valorizace/devalorizace: neudržitelný rozpor kapitálu	24
Proletariátu cizí hesla aneb Odcizené vědomí dělníků	25
Dostali jsme a publikujeme: <i>Řecko: „Veselou krizi a šťastný nový strach“ Ničíme přítomnost, protože přicházíme z budoucnosti</i>	29

Změna internetových adres:

<http://gci-icg.org>
email: info@gci-icg.org

At' žije komunismus!

Je tomu již téměř dvacet let, co nás buržoazie krmila vítězoslavnými proslovky o tom, čemu říkala „velké změny na východě“. Konec tzv. „komunismu“ se oznamoval na výsluní publicity a na celém světě musel znít v brilantní harmonii. Lidstvo mělo vstoupit do nové éry bez válek a plné prosperity. Kapitalistická utopie světa bez rozporů ale velice rychle narazila na svoji vlastní realitu. Znovu se objevily tytéž historické meze kapitálu. Tomu se nepodařilo odloučit své pozitivní póly koncentrace, bohatství a „míru“ na jedné straně od svých negativních pólů desertifikace, chudoby a války na straně druhé. Mýtus věčného a hladkého rozvoje bohatství, jímž se buržoazie kojila, se zhroutil. Bída očividně nevymizela! Pád Berlínské zdi a všechny přísliby transformace odhalily svoji skutečnou podstatu, kterou je restaurování fasády. Rozpory kapitálu narůstají: valorizace a devalorizace, rozvoj a snižování výrobních sil atd. Válka mezi jednotlivými kapitály je stále zuřivější.

Mýtus světa bez rozporů zmizel, aniž se stal skutečností. Po restaurování fasády a značném střídání vlád, které se mění čím dále tím rychlejším tempem, se zvýšil počet válečných konfliktů mezi různými kapitalistickými frakcemi. Buržoazie již nedokáže budoucnost definovat jinak než jako krizi nabývající na akutnosti. Sama je tedy v těžké pozici a nadále není schopna skrývat onu děsivou pochybnost (a cítí, že tato pochybnost pořád sílí) o trvanlivosti svého vlastního systému — kapitál náhle pochybuje o svém osudu.

Co se budoucnosti týče, zachvátily šéfy, odboráře, vládcy, manažery, ideology, vědce, obchodníky atd., tj. kapitalistické správce jako celek, velké rozpaky. Jelikož nedokážou uchopit osud světa skrze překonání kapitalismu, jejich omezený pohled systematicky klopýtá přes čísla jejich vlastních ekonomických indikátorů, které je nutí propouštět, snižovat, škrtat, jít do konfliktů, střetávat se, potlačovat atd.

Princip pochybnosti se pak stává dominantním principem v celé společnosti. Kapitalista je zmatený a pochybuje o všem. Samozřejmě o budoucnosti, ale také o svých spojencích, o schopnostech svých podřízených, o možnostech investovat, o svých vlastních programech managementu, o přínosech liberalismu i protekcionismu atd., všechny složky společnosti začínají pochybovat. Po jistotách poválečných let a roků obnovy tu máme černá léta, kde vládne skepse. Kapitalistické náboženství se mění v jeden velký otazník!

Tento princip pochybnosti se ale jako převažující ideologie objevuje rovněž v dělnické třídě. Stejně jako buržoazie pochybuje o možnosti neomezené valorizace kapitálu, stejně tak pochybuje o nevyhnutelnosti revoluční perspektivy proletářského boje, historicky determinovaného ke zničení kapitalistické společnosti a nastolení komunismu, jenž bude konečně lidskou společností. Skepse totiž v současnosti zavládla i v proletariátu. Ústí v otázky typu: „Jsme třída?“, „Nač se organizovat?“, „Proč bojovat?“, „Naše hesla jsou k nepoznání překroucena nepřitelem. Tak proč je dál používat?“ atd.

Ušetřeno není ani těch pár třídních organizací, které se dále snaží jít proti proudu všeobecné rezignace. Tíha opakovaných výpadů celé této poražené ideologie rozkládá i je, demontuje jejich struktury, protože naše životní plány jsou neustále zpochybňovány. Rozhlédnete-li se po celém světě, spatříte řádku militantních pamfletů, které radí zpochybnit náš projekt a jakožto hlavní linii „proti nemódnímu komunismu“ doporučují pochybnost a modernitu. Není tedy obtížné učinit si představu o devastujících následcích, jež má tato ideologie pochybování o všem mezi organizovanými militanty všude na světě.

S tímto charakteristickým rysem dnešní doby se potýká i naše skupina. Když například v našich revue hovoříme o sou-

časných bojích naší třídy, stává se, že i blízké kontakty naší skupiny vyjadřují tyto pochyby. „Bylo skutečně v Iráku 1991 a v Albánii 1997 proletářské povstání? Máte nějaké důkazy, že vaše informace nejsou mylné? Máte je ze spolehlivého zdroje?“ atd. Dopady sociálního smíru si tyto soudruhy podrobily a oni se opírají více o buržoazní dezinformace než o přímé materiály a svědectví, která z dané oblasti přivezli soudruzi. A když jsou zaslepeni mizérií každodenního života a když panující skepticizmus ničí solidaritu s těmito boji a společnou akci kolem nich, problém se ještě více komplikuje.

Proletáři se nepoznávají v bojích jiných proletářů z celého světa. Boje zůstávají příliš uzavřené do obrany továren, dílen, pracovních míst atd. Pro jejich hledisko je velmi charakteristický immediatismus, lokalismus, rozdělenost a korporatismus. Za zdmi dílen, továren atd. zeje velká černá díra. Strach z toho, „co nám zítřek přinese,“ je tak velký, že každý skloní hlavu a přemýšlí jen o tom, jak se jako občan podrobí, čímž si sám kope hrob. Na jedné straně se zviditelňují záběry hladovění, uprchlictví, masakrů a znečištění; média odsuzují finanční skandály, všeobecnou korupci na všech rovinách společnosti a „nespravedlivost“ spravedlnosti; čímž se všechny tyto velice skutečné pohromy trivializují a vzniká děsivý pocit bezmoci. Na straně druhé absence třídních kritérií, panství partikularismu a specifčnosti, tíha individualismu, teror, jenž se vznáší nad každým činem narušujícím společenský konsensus a znovu si alespoň trochu osvojující metody třídního boje — to vše způsobuje, že proletáři, dokonce i ti bojující, pochybují o apelu na mezinárodní a internacionalistický význam svého vlastního boje. Pochybování o všem a všech je natolik silné, že proletáři mají klapky na očích. Zaujímají nouzový postoj „tady a teď“ a nemají žádný kontakt s historickou perspektivou. A tak již nevěří ve svoji třídní sílu.

Ať žije komunismus!

Zdá se nám, že je důležité výše než kdy jindy pozvednout prapor komunismu proti síle pochybovačné ideologie, proti stažení se do sebe sama, proti nejistotě příštího dne, proti diktatuře lokalismu, partikularismu a immediatismu. Buržousti nás sice běžně okrádají o hesla, prapory a terminologii (aby je překroutili), ale programu, jenž se za nimi skrývá, se zmocnit nemohou. Nemohou zničit militantní praxi potvrzující jednu jedinou perspektivu, kterou reálné komunistické hnutí obsahuje: tj. naprostou destrukci skomírajícího kapitalistického světostátu, revoluční zrušení námezdní práce, tříd a hodnoty!

★★★

Za těchto silně nepříznivých okolností uveřejňujeme nové číslo *Komunismu* v češtině. Navzdory všem obtížím, s nimiž se při vytváření této revue naše malá skupina střetává, považujeme za zcela zásadní i nadále publikovat tyto materiály. Zhostit se předvojových úkolů boje je nutnost a nikoli volba. Proletářské organizace či dokonce izolovaní militanti zůstávají až příliš často uzavřeni v geografických mantinelech, které na ně kapitál uvaluje, a tudíž respektují hranice rozdělovací světový proletariát. Soudruzi, na mezinárodní úrovni se musíme organizovat již dnes a ne až někdy „později“. „Pryč se všemi hranicemi!“ se musí stát heslem a součástí militantní reality všech našich projevů boje. Překonejme hranice, brány, jazykové či „kulturní“ obtíže atd. a rozvíjíme, organizujeme, centralizujeme naše úsilí a síly za účelem zrušení starého světa!

Právě v tomto duchu Internacionalistická komunistická skupina dělá tuto publikaci v češtině, jež potvrzuje naše odmítnutí podřídit se sloganům typu „každý sám za sebe“ a ultraimmediatismu, které jdou ruku v ruce s nepřátelskostí vůči organizování se a v současnosti společně ničí naši třídu.

Soudruzi, bojujme proti apatii nastolené kapitálem. Přestaňme být objektem vykořisťování pro kapitál. Když bojujeme, buržoazie nám vyhrožuje ještě větší bídou. Předstírá, že za selhávání této společnosti jsme zodpovědní my, protože si málo odříkáme, málo se obětujeme, jsme málo dynamičtí a ještě k tomu bojujeme. Ve skutečnosti je to ale přesně naopak. Čím méně bojujeme, tím bezohledněji nás společnost obětovává na oltáři

hodnoty. Vezměme svůj osud do vlastních rukou a změníme svět! Staňme se subjektem našich vlastních dějin.

Soudruzi, nezůstávejte pasivní vůči tomuto výsledku militantního úsilí, který právě držíte v rukou. Tato revue v češtině je kolektivním nástrojem pro boj. Použijte ji v boji jako zbraň, jako kolektivního organizátora. Nebudte jen pasivními konzumenty revolučních tiskovin. Chceme, aby materiály, které vydáváme v různých jazycích, kolovaly a byly kritizovány, zlepšovány a překonávány, abychom tak společně posílili naši bojovou pospolitost proti tomuto světu, který již věky umírá a přitom nás dennodenně zabíjí.

Rozhodně chceme touto cestou pozdravit blízké soudruhy, kteří nám pomohli s překlady a korekturami našich textů a bez nichž by tato revue nemohla vzniknout. Tímto způsobem se podílejí na kolektivní a mezinárodní aktivitě proletariátu za odstranění hranic. Využíváme této příležitosti a znovu vyzýváme kteréhokoli militanta, jenž by nám mohl pomoci zlepšit naše revue. Soudruzi, potřebujeme vaši pomoc. Posilujme se, pišme si a kritizujme se navzájem, předávejme si informace o bojích, se zájmem a v duchu překonávání všech mezí nastolených buržoazií čtème navzájem své tiskoviny.

Hlasme se dnes ještě více než včera ke komunismu a zároveň konfrontujeme celou buržoazii ve všech jejích četných podobách: např. klasické sociální demokraty, nacionalisty, stalinisty, maoisty, fašisty, ekology atd. A předkládáme původní obsah komunismu: tj. negaci celého kapitalistického bytí!

Proti ekonomice, proti politice a náboženství, proti umění, proti vědě a pokroku, proti rodině, práci a všem vlastem, proti námezdní práci křičme hlasitěji než kdy v minulosti: ať žije komunismus, ať žije světová sociální revoluce, ať žije mezinárodní komunistická organizace proletariátu!

Bez ohledu na všechny, kdo nám slibují nejruznější způsoby přežití této společnosti, nepochybujeme, že stejně jako každý živý, společenský a historický organismus, stejně jako každá předchozí společnost, i kapitál jako bytí obsahuje své vlastní osudné a zhoubné rozpory. A jeho překonání ani v nejmenším nezávisí na nějakém novém náboženství, nýbrž

na živoucí negaci, kterou pro něj je třída lidských bytostí odsouzených pracovat, aby mohly existovat: tj. revoluční proletariát.

My „nevěříme“ v komunismus. Komunismus prakticky povstává v hnutí, jež se nám odvíjí před očima, v reálném hnutí, které ruší etablovaný řád. V posledních letech se toto hnutí částečně zhmotnilo v proletářských bojích v Iráku, Albánii, Argentíně, Alžírsku, Bolívii atd., ale také v některých iniciativách (byť skromných) pro transformaci objektivní zájmové pospolitosti proletariátu v mezinárodní, organizovanou a centralizovanou aktivní bojovou pospolitost. Ne, my nepochybujeme, že třídní solidarita brzy povstane z popela a postaví se proti této společnosti založené na sobectví, individualismu a stažení se do sebe sama; solidarita, která vyvěrá z boje proletariátu za své osvobození z okovů. ■

Nepochybujeme o komunismu, bojujme za jeho prosazení!

Nepochybujeme o své síle, organizujeme ji!

Obecné charakteristiky bojů v současnosti

Tento krátký text je pokusem o syntézu obecných rysů dnešních bojů, aniž by zabíhal do specifických podrobností. Ačkoli jej nelze aplikovat na každý moment boje, je tento druh nástinu velice užitečný coby základ pro mezinárodní zásady udávající směr činům avantgardních menšin proletariátu.

Obecné a stále způsoby kanalizace třídního boje

Buržoazní pořádek se obecně udržuje způsobem, který znamená permanentní negaci jakékoli organizovanosti proletariátu coby třídy za účelem zničení kapitálu a státu. Přesto buržoazii dnes již nejde o **otevřené** negování dělnických zájmů, jako tomu bylo v raném období vývoje kapitalismu. Jde o jejich omezení a přeměnu v normální zájmy občanů a prodejců komodit. Jistě, že i toto je negace zájmů proletariátu, ale pokoutná. Nebo-li, jinak řečeno, kapitál nenalezl jiný lepší způsob jak svému historickému nepříteli zabránit, aby existoval jako třída¹, než jej rozložit na atomizované občany a/nebo rozpustit jej jako prodejce pracovní síly na různé korporátní ekonomické sektory.² Nejvyvinutějšími projevy těchto dvou negací antagonistických třídních zájmů jsou elektoralismus a odborářství. Je jasné, že tato permanentní negace proletariátu coby třídy – každodenně prožívaná v podobě sociálního smíru – historicky i logicky nalézá svoji základnu v obecném teroru, který si monopolizoval stát. V tomto textu ale pro změnu přeskočíme rozhodující úlohu, kterou hrají občanzace a elektoralismus, a kterou jsme se již zabývali v jiných textech, a budeme se soustředit na čistě „ouvrieristické“ kanalizování bojů.

Není vůbec pochyb, že kdykoli kapitál může, „vypořádává se“ s proletariátem sektor po sektoru, v jasném souladu se svojí obecnou taktikou rozdělávání proletariátu. V tomto kontextu se odborům a dalším aparátům kontroly nad proletariátem a jeho dělby daří udržovat sociální smír tím, že omezují boje na „stávkový“ a „demonstrační“. Nejen, že tyto „boje“ nenapadají sociální smír, ale histo-

rická strana kontrarevoluce (sociální demokracie ve všech svých podobách) používá mírumilovné stávky a demonstrace coby **způsob par excellence jak kanalizovat a vyčerpat energii proletářů.**

A tím nemáme na mysli jen předem oznámená částečná přerušení práce na stanovenou dobu, ze kterých mohou mít šéfové jedině radost. Stejně tak chceme hovořit o „stávkách“³, které odbory organizují s jistým stupněm radikálnosti (a to až po násilnou akci, často považovanou za akci „bojových“ odborářů), které se však v důsledku svého korporativismu, lokalismu a skutečnosti, že se omezují na konkrétní sociální kategorii a kladou konkrétní požadavky tomu či onomu šéfovi nebo komunálnímu či celostátnímu úřadu, celkem vzato nikterak zásadně nerozcházejí se sociálním smírem. Obecně se to projevuje rozhodnutím „všech dělníků“ zabránit v angažmá těm zvenčí. Jinými slovy se to projevuje nezpochybným právem odborů řídit „boj“, který nemůže být proletářským bojem proti kapitálu, protože je prostě projevem partikularismu a v obecném měřítku je projevem buržoazní konkurence. Na druhou stranu se síla proletariátu kanalizuje do požadavků, které v zásadě neútočí na míru vykořisťování (jsou vznášeny zodpovědně, s ohledem na „potřeby národní ekonomiky“), a/nebo vztýčují překážky mezi dělníky z toho či onoho sektoru a dělníky z ostatních sektorů. Je zřejmé, že v zemích, kde se kapitalistická konkurence odvíjí na základě separatistických, nacionalistických či dokonce rasistických bojů, se hraje těmito kartami, aby se posílila dělítka mezi proletáři.

- 1 Jak jsme již na několika jiných místech říkali, demokracii nelze chápat jako prostou **formu** panství – odpovídá totiž samotné **podstatě** kapitálu, normálnímu způsobu, kterým všeobecně obchodní společnost funguje. Na trhu neexistují společenské třídy, jen svobodní a navzájem si rovní kupci!
- 2 Aby bylo naše vysvětlení jasnější, musíme dvě strany téhož procesu, jímž se tato negace proletariátu coby třídy realizuje, prezentovat jako oddělené momenty.
- 3 Dáváme-li slovo „stávka“ do uvozovek, je tomu tak proto, že skutečná stávka je pro nás bitvou mezi proletáři a kapitálem, jejíž obsah i forma budou mít tendenci vyjadřovat tuto skutečnost tisícem různých způsobů: absencí přesných požadavků vztahujících se k té či oné kategorii dělníků, tendencí ke všeobecnosti, časovou neomezeností, sabotováním výroby, konfrontací se stávkokazy, vznikem „nekontrolovatelných“ minoritních skupin... Zde naopak hovoříme o odborové akci (čili o akci jednoho aparátu kapitalistického státu), jež má za cíl kanalizovat a tedy likvidovat energii proletářů.

Obecné charakteristicky bojů v současnosti

4 V jistých případech dělba práce mezi jednotlivými aparáty buržoazního státu (například mezi odbory a pořádkovými silami) umožňuje dokonce určitou dávku okrajového násilí, které samozřejmě nikdy nenapadne buržoazní pořádek. Takže pokud většinu demonstrace nenásilně krotí nekonečné odborářské projevy, toleruje se či dokonce podporuje radikální část demonstrantů, která se odtrhne a vrhne se proti speciálním policejním jednotkám zvláště připraveným na tento druh situace. Buržoazie se svým majetkem zůstává pod řádnou ochranou a tak využívá situace k pozatýkání radikálních proletářů a k zanesení možných aktivistů do spisů. Každá státní síla koná svoji funkci: jedna používá obušky, druhá odvádí pozornost (čímž samozřejmě není řečeno, že odbory nepoužívají otevřenou represii). Takže síla proletariátu, který se nedokáže sám vést k vlastnímu cíli a okrajové násilí použít proti svým skutečným třídním nepřítelům, je promarněna, aniž by došlo ke zpochybnění kapitálu.

5 Abychom se postavili proti dekadentistickému mýtu, který říká, že odbory až do roku 1914 odpovídají zájmům proletariátu, využijeme v této poznámce pod čarou příležitosti upozornit vás, že od jejich vzniku a zejména po celé 19. století existovaly odbory, jejichž cíl byl totožný s cílem dnešních odborů: usmiřování tříd a zrazování bezprostředních zájmů dělníků... Již v roce 1890 katolická církev ve Francii doporučovala vytváření odborů proti proletářskému boji.

6 Toto zmišení proletariátu je pouze zdánlivé, protože v poslední instanci je právě proletariát základem samotné existence buržoazní společnosti a zdrojem její reprodukce (expanze). Je však pravda, že jako třída, jako síla, jako moc stojící proti kapitálu je proletariát negován. A tuto skutečnost lze totálně zpochybnit jedině v **praxi**. Což znamená, že v době, jako je ta, kterou dnes procházíme, nemá smysl prostě prohlašovat: „Proletariát existuje.“ Proletariát bude plně existovat pouze tehdy, ustaví-li se sám znovu jakožto síla společenské opozice proti stávajícímu buržoaznímu řádu. A samozřejmě, máme-li konstatovat vše, musíme dodat, že materiálně možnost a nutnost tohoto opětovného ustavení proletariátu jakožto třídy a tudíž jako strany spočívá na permanentním antagonismu v této společnosti – na antagonismu, který buržoazie nemůže zrušit ani ve zlatém věku svého totálního panství. Stovky sporadických a na sebe navazujících bitev, které se ⇒

Co se demonstrací týče, princip je stejný. Byť se umožní ten či onen projev radikálnosti, řádně kontrolované mírumilovné a pořádkovými silami oblíbené pochody za pacifikující požadavky nemají žádnou jinou funkci než falešný protest nebo usměrnění a promarnění energie dělníků.⁴

Vývojem kapitálu se tento typ praxe upevnil a všechny více či méně stabilní kapitalistické organizace získávají pravý certifikát občanskosti. Již velmi brzy, při samém zrodu proletariátu, se odborové svazy a další aparáty státu objevovaly spolu s dělníckými spolky (jakožto kooptace těchto spolků či jako přímé výtvořiny buržoazie). Zemi od země se nesmírně lišily, ale všechny měly stejný úkol: omezení bojů „samotnými dělníky“, aby se tak transformovaly ve svůj opak.⁵ Časem byly všechny masové permanentní dělnícké spolky kooptovány a přeměněny v aparáty státního panství. Jedná se o jasnou manifestaci nemožnosti mírumilovného soužití mezi zájmy kapitálu a proletářů. Platí přesný opak toho, co tvrdí všichni odboráři a sociální demokraté obecně (včetně maoistů, trockistů a guevaristů, kteří odbory nepodporují proto, že by bojovaly za historický zájem, kterým je podle nich socialismus, nýbrž proto, že brání bezprostřední zájmy proletariátu **nelze bránit bez konfrontace s kapitálem a tudíž i státem**).

Zatímco odbory si svojí funkcí aparátu pro hubení našich bojů konsolidovaly své místo na straně policie a armády, tatáž praxe, která je motorem těchto organizací – čili assemblismus (důraz na demokratická shromáždění), částečná přerušení práce a kontrolované „stávky“, poklidné demonstrace... – se stala nepostradatelnou praxí pro udržování buržoazního pořádku.

Jaké jsou důsledky tohoto procesu z hlediska dvou antagonistických tříd? Může snad z hlediska kapitálu existovat ještě něco normálnějšího? Právě v tomto procesu kapitál potvrzuje a demonstrovuje svoji všemocnost a svoji pózu věčnosti, schopnosti kooptovat vše, co včera stálo proti němu, kooptovat lidi, aparáty, organizace, řády, formy boje a postavit je do svých služeb.

A z hlediska proletariátu?

Jestliže dříve, když zaslechli slovo „stávka“, měli téměř všichni proletáři pocit, že se jich to týká; jestliže se v kdejakém městě, vesnici, továrně nebo čtvrti proletáři spojovali, protože samotný život byl kolektivním životem třídy; jestliže tedy během několika málo desetiletí život vykořisťovaných zahrnoval každodenní diskuse o podmínkách života i boje; jestliže všude, a to bez ohledu na jakkoli velkou heterogenitu třídního uvědomění, diskutovali o zlořádech této společnosti, o nutnosti zni-

čit kapitalismus, útočit na stát, vybudovat novou společnost bez vykořisťovaných a vykořisťovatelů... je nepopíratelným faktem, že v průběhu posledních několika málo dekád toto vše vymizelo. Zdá se, že sám proletariát již v celosvětovém měřítku neexistuje.⁶ Zdá se, že v každodenním životě existují pouze jedinci, bohatí, chudí, ministři, nezaměstnaní, delikventi, nacionalisté, teroristé, občané, rolníci, intelektuálové, feministky, studenti, voliči, ekologové... Intelektuálové ve službách vládnoucí třídy a/nebo staré stupidní maloburžoazní ideologie, kteří hovoří o zániku proletariátu, nevykládají jen lži, aby potěšili světovou buržoazii, nýbrž rovněž vyjadřují částečný aspekt reality, které jsme my, proletáři, podrobili.

Sami proletáři se necítí jako proletáři. Absence uvědomění je až taková, že si nejsou vědomi ani faktu, že jsou součástí stejné třídy. Jeden věří, že je něco víc než proletáři, protože nosí kravatu a pracuje v bance. Jiný si o sobě myslí, že je chudý rolník, a další zase, že je nezaměstnaný. Tato je přesvědčena, že jejím životním posláním je bojovat za feminismus, tamti se zase na různých rovinách angažují v kapitalistických bojích, které jsou rasistické (včetně těch protirasistických), nacionalistické, antiimperialistické... A konečně ani se neshromažďují, nemluví o životě a o světě jako proletáři. V kavárnách se lidé baví jen o fotbale... a většina proletářů již do kaváren ani nechodí. Jakožto lidské bytosti jsou proletáři téměř kompletně zhubeni a během těch několika málo hodin, které jim po námezdní otročině zbývají, zůstávají pouhými diváky. Kombinace televize a videa dokončila historický úkol státu, neboť posunula likvidaci proletariátu a jeho rozředění na jedince a rodiny na ještě vyšší úroveň. Po osmi hodinách, kdy je uvězněn v práci, a osmi hodinách, které stráví spánkem, aby obnovil své síly a mohl se vrátit do práce, je dnes proletář naprosto stejným vězňem i ve zbývajících osmi hodinách.

Kapitál dělá, co může, aby tento proces dovedl na samotný vrchol a dosáhl společnosti, kde již nebude ohrožován svým historickým nepřítelem, kde nebudou žít jiní lidé než výrobci/spořádaní občané, a bude-li to možné humanoidé, užiteční idioti reprodukcující společnost, aniž by kladli jakékoli otázky. Na uskutečnění tohoto idealistického cíle pracují všechny sektory ekonomické aktivity a výzkumu. V továrně i v kanceláři nahrazují lidi dělníky na montážní lince a pak stroji. Počítače a roboti ideálně směřují ke světu, kde bude všechen lidský život nahrazen umělým vybavením. A biologický, genetický a insemi-nační výzkum mají tentýž cíl: vytvoření „osoby“, která nebude jedinečná, „osoby“ naprogramované pro tuto společnost, čili pro **kapitál**.

Jelikož tento humanoid nepouští laboratoř, jelikož nedokážou vyrobit lidské tělo, které by bez pro-

testů vytvářelo hodnotu,⁷ genetické těleso, z něž byla zcela odstraněna schopnost bouřit se, budou se tomuto ideálu snažit přiblížit s co největší pomocí nástrojů kolektivní kretenizace, kterými jsou video, televize, počítačové hry, volby, drogy... a pro všechny, kdo odmítají, jsou tu psychiatrická oddělení, věznice, blázince, sedativa, války, viry, jaderné nehody atd... A jakoby tato **dehumanizace lidské bytosti** nestačila, slibují, že brzy přijdou hry s virtuálními výjevy, v nichž si můžete „skutečně užívat“⁸ s „virtuálním partnerem“, „cestovat kolem světa“, „bojovat tváří v tvář s někým z jiného kontinentu“... a to vše aniž byste opustili své čtyři zdi.

Je tedy rozhodně pravda, že naši nepřátelé mají značné úspěchy. Podřízenost je velmi silná, zmatek všeobecný, je tu kolektivní kretenizace, a to vše v daleko větší míře než dříve. A přesto **proletariát není mrtev**.

Rovněž je jisté, že se na každodenní rovině neprojevuje stejným způsobem jako v minulosti: stovkami permanentních spolků, solidárními sítěmi, mezinárodními a internacionalistickými skupinami, dělnickým tiskem spojujícím proletáře všech kontinentů... Když se ale projevívá, činí tak způsobem, který je **přímo násilný a všeobecný**.

Proto, byť již odborově organizované stávky nejsou důvěryhodné, byť národní politický systém a jeho volební hry nejsou již tak atraktivní jako v minulosti (v dobách, kdy lidé ještě věřili, že parlamentní strana nebo vláda by mohly změnit situaci), byť poklidné demonstrace a procházky za ten či onen parciální požadavek ztratily svůj půvab..., byť stará státní zprostředkování pozbyla svoji schopnost fungovat jako **bezpečnostní ventily**..., proletariát, jenž má být mrtev a pohřben, **vyrazí vpřed stále výbušněji, nepřijímá prostředníky, nezastaví jej nějaké stávečky, mírumilovné demonstrace nebo předvolební sliby**.

Čím jasněji se potvrzuje neexistence struktur ke zkrocení proletariátu, tím více se bere jako hotová věc, že proletariát navždy zmizel, a o to větší je překvapení, když se v jednom, několika nebo všech městech jedné či několika zemí vyvine všeobecná revolta. Máme-li zmínit jen ty nejvýznamnější revolty, můžeme uvést Venezuelu, Alžírsko, Maroko, Rumunsko, Argentinu, Los Angeles...

Je jasné, že se tyto příklady navzájem hodně liší co do hloubky a délky zpochybnění buržoazního pořádku. Již jsme měli příležitost analyzovat je v našich publikacích, ale tento text se nemá zabývat analýzou těchto rozdílů ani srovnáváním těchto situací, nýbrž naopak popisem jejich společných rysů.

Takže například v našem výčtu neuvádíme Irák. A to nikoli proto, že bychom tam neviděli ani

silné aspekty, které lze dnes pozorovat ve většině proletářských revolt, nýbrž naopak proto, že v průběhu posledních deseti let tato země zažívá skutečnou kontinuitu spolčování proletářů, činnosti komunistických skupin a přítomnosti proletářských praporů. Tato výjimečná kontinuita, která jde proti proudu doby, vytváří situaci, kdy v této zemi třídní boj značně přesahuje schéma, jež se v tomto článku snažíme naryšovat.⁹

Nejsme sice schopni předpovědět, do jaké míry může situace v Iráku přispět k všeobecnému a globálnímu překonání současné úrovně třídního boje, ale můžeme jasně říci, že má-li k tomuto překonání dojít, jsou k tomu zapotřebí jisté elementární podmínky. Zásadní podmínkou je vnímavost světového proletariátu k věcem, které se dějí v těch koutech světa, kde se odehrávají zásadní třídní bitvy. V tom spatřujeme nesmírnou slabinu proletariátu, která se rovněž projevuje v obrovských obtížích, které má s uváděním svého boje ve známost, s dotlačením dalších složek světového proletariátu k akci ohledně této situace. Tyto obtíže mají také svoji konkrétní podobu v ohromných těžkostech, které máme my, internacionalističtí proletáři, s centralizováním mezinárodní přímé akce tímto směrem.

Typ proletářských revolt, jimiž se vyznačuje dnešní doba: silné stránky proletariátu

V minulosti proletariát denně demonstroval svoji existenci a svoji antagoničnost ke společenskému zřízení. Dnes, až na velmi malé organizace revolučních proletářů (jako je ta naše), které samotnou svoji existenci – coby historický produkt proletariátu a jeho historické praxe – proti proudu potvrzují determinaci proletářů, demonstruje proletariát svoji existenci a vyvrací svůj slavný historický zánik pouze oněmi sociálními explozemi osmdesátých a počátku devadesátých let.¹⁰ Nyní se pokusíme zdůraznit ty aspekty, které v oněch revoltách považujeme za esenciální.

v tomto textu snažíme schématisovat, již v sobě nesou rozvoj tohoto hnutí rekonstrukce proletariátu.

7 Nikoli bezdůvodně si povšimněme faktu, že hodnota v podstatě pochází z lidské práce, a proto humanoid nebude hodnotu vytvářet a tento limit přivodí kapitálu jako celku smrt. Nicméně tento svět neřídí kapitál jako celek, ale boj na život a na smrt mezi mnoha partikulárními kapitály – boj, v němž každý z těchto kapitálů získává zvláštní nadhodnotu z každého kroku směrem k tomuto humanoidovi a má tedy zájem na rozvíjení výrobních sil tímto směrem. Předpokládat, že kapitál dokáže zastavit svoji vlastní sebevraždu a/nebo sebevraždu lidstva, znamená připisovat mu schopnost plánovat, kterou objektivně nemá.

8 Domníváme se, že našim čtenářům nemusíme vysvětlovat, proč toto „užívání si“ dáváme do uvozovek.

9 Tento článek byl napsán a poprvé publikován v roce 1993. Více na toto téma viz články „Několik úvah o událostech, které v současnosti otráasají Irákem“ a „Dodatečné poznámky o iráckém povstání v březnu 1991“ v *Komunismu* č. 1 (únor 2007).

10 Exploze tohoto typu, které se v některých případech dotýkají pouze jedné městské čtvrti, v jiných případech celého města nebo celé země či se dokonce rozšíří za hranice, samozřejmě dnes nejsou jedinými formami boje, ale domníváme se, že jsou těmi ⇒

Obecné charakteristiky bojů v současnosti

nejcharakterističtějšími formami bojů dnešních dnů. Svoji existenci a antagoničnost ke světovému řádu proletariát rovněž demonstruje, když odmítá narukovat, nebo když dezertuje, ale kromě Iráku nejsou dnes tyto způsoby, jimiž se projevuje, určující. Rovněž bychom mohli zmínit odborářskou stávku přemoženou proletáři, kteří opouštějí továrnu, aby svůj boj učinili všeobecným. Vezmeme-li však v úvahu, že tímto způsobem se proletariát projevuje zřídka a má to menší důležitost než v minulosti, nemá cenu se jím zabývat, a to již vůbec ne v tomto obecném náčrtu současných třídních bojů.

11 Experti Světové banky a Mezinárodního měnového fondu zacházejí až tak daleko, že si blahopřejí k tomu, že se obyvatelstvo nestaví proti opatřením, která doporučili, což se pro ně stává silným argumentem pro přesvědčování vlád a politických stran, aby tato opatření uvedly v praxi.

12 Samozřejmě, že hovoříme o společenské mase buržoazie a klasických státních aparátech. Je jasné, že stát má již dlouho své speciální sbory (pro represí přímou i ideologickou) připravené provádět manipulaci s informacemi, selektivní represe atd.... jak schematicky vysvětlíme v další kapitole.

Tyto exploze charakterizuje **tvrdá a násilná akce proletariátu, který obsazuje ulice a násilně konfrontuje celý státní aparát**. Jakoby bleskem z čistého nebe se ulice hemží lidmi a akce se v mžiku stává všeobecnou. Přímé obsazení ulic má tendenci vést k prudkému rozchodu se všemi kategoriemi, do nichž kapitál rozděluje proletáře: těsné hranice továren, dolů či kanceláří jsou rozmetány na kusy. Nezaměstnaní, ženy odsouzené kapitálem k domácí práci, staří lidé, děti... se spojují v přímé akci.

Obecně tyto revolty propukají bez přesných a výslovných cílů a zřídka předkládají něco pozitivního. Většinou začínají nějakým **obecným prohlášením: „Máme toho dost!“**, které vyjadřuje zároveň ekonomické, politické i sociální potřeby. „Máme dost represí a policejní kontroly,“ „Ne, toto zvýšení cen je nežádoucí,“ „Proti policejnímu státu a vládní straně,“ „Chceme jíst,“ „Budeme-li si dál utahovat opasky, nepřežijeme,“ „Odmítáme růst cen těch či oněch naprostých nezbytností“... zhruba takové jsou prvky, které znovu shromažďují jednotnou proletářskou akci. Nejedná se o nějaký specifický rys dnešní doby. V celých dějinách naší třídy masivní a násilné revolty soustředí takévéto kolektivní negace toho či onoho kroku kapitálu a státu. Skutečností, která by mohla charakterizovat současnost, je neexistence nějakého kvantitativního růstu, jenž by předcházel explozi, neexistence celé řady důležitých parciálních bojů, která by předcházela dosažení **saturačního bodu nespokojenosti proletářů**. Současnost totiž naopak charakterizuje právě toto opětovné potvrzení existence proletariátu — potvrzení natolik pomíjivé,

že mimo tyto chvíle se zdá, že proletariát je ochoten souhlasit se vším a že samotný kapitál překvapuje neexistence odporu vyvolaného jeho zločinnými úspornými opatřeními."

Samotná skutečnost absence dennodenní reakce na různé útoky kapitalismu povzbuzuje kapitál, aby zašel dál a fakticky dostal proletariát do zoufalé situace. Ještě nikdy se s mezinárodním proletariátem nezacházelo tak hrubě, ještě nikdy nebyl tak silně vystaven tolik nesnesitelným podmínkám, ještě nikdy nebyl v tak bezvýchodné situaci... Ještě nikdy nebyl v takové tísní. Jedná se o další důležitou charakteristiku dnešních bojů, která vede k opravdovému výbuchu hněvu, protože proletariát se skutečně ocitnul v zoufalém, nesnesitelném postavení.

Jak poukázal Marx, ekonomika vždy obětovávala lidské bytosti. Ještě nikdy však nebyly potřeby lidských bytostí tak zjevně popřeny ve jménu podnikatelských zájmů a národní konkurenceschopnosti. Ještě nikdy v dějinách se tak málo neprotestovalo proti absolutní moci státu. Ještě nikdy tak jasné a otevřené projevy nelidskosti, kterou se tato společnost řídí, nevyvolávaly tak malé rozhořčení. Tatáž logika nyní vede k výbušným situacím: proletariát snáší mnohem více, než je snesitelné, mnohem více, než jsme si až do nynějška dokázali představit, a pak nevyhnutelně přichází chvíle, kdy to již objektivně nemůžeme dále vydržet, ať se nás snaží ošidit jakýmikoli lžemi a pohádkami... Proto je exploze nevyhnutelná.

Samotná skutečnost, že boj nabírá podobu nezastavitelného požáru, určuje důležitou silnou stránku: **moment překvapení**. Ten paralyzuje nepřítel, který nemá ani páru jak reagovat.¹² Starý reformistický sociálně demokratický arzenál nemá na násilnou a rozhodnou akci proletariátu žádný vliv. Odborářství absolutně nedokáže reagovat na zevšeobecnění proletářského násilí a kontrolovat je. Různé regionální struktury nebo okrsky, sociální služby a různé státní služby sociálního zprostředkování jsou zcela bezmocné. Absence konkrétních požadavků činí jejich reformistický a likvidátorský úkol ve vztahu k hnutí daleko náročnějším. Postaví-li se před proletariát, ten se přesně — doslova — převalí. Právě tato absence pozitivních požadavků a participace proletariátu jakožto třídy a nikoli jako jedné nebo několika kategorií jsou silnými stránkami hnutí: opozice vůči všemu, co pochází od státu, negace všeho, co přináležejí k této existenci ovládaných (tento aspekt vždy kritizovalo levé křídlo buržoazie), fakticky potvrzuje komunistickou revoluci.

Sami protagonisté tohoto momentu překvapení využívají. Všeobecná nekomunikace, která během období sociálního smíru normálně panuje, svrchaný individualismus, který vládne dennodennímu životu, heslo „každý ať si doma dělá, co chce“ — to vše přímá akce v ulicích rozbije na kusy (i když to platí jen pro avantgardní menšinu a i když se tak děje jen ve chvílích otevřeného boje). Všichni, kdo se těchto hnutí účastní, objevují doposud nepoznanou solidaritu a jsou překvapeni nesobekostí, která vládne na barikádách, a rovněž mimořádnou efektivitou, s níž se konstruuje akce. Navíc v tomto sousedovi, kterého nikdy nezdravili, v tomto kolegovi, kterého všichni považovali za idiota, v onom kamarádovi, který nedokázal mluvit o ničem jiném než o fotbale, objevují... **soudruha, který s nimi bojuje bok po boku**.

Pokaždé jsou napadány a vypalovány policejní stanice, sídla vládních stran, odborů a dalších státních aparátů (zásobovací úřady, sídla úřední správy,

soudy...). Proti představitelům vlády se používá přímá akce a více či méně skrytí kolaboranti jsou vyhnáni. V některých případech se útočí na věznice a osvobozují se vězňové. Nehledě na víceméně nejasné třídní uvědomění protagonistů se tak demonstruje nejen opětovné ustavení – existence – naší třídy, ale rovněž obecný antagonismus mezi proletariátem a buržoazním státem jako celkem.

Tyto proletářské revolty mají bezesporu další silnou stránku: **vyvlastňování** buržoazního majetku, které víceméně organizují avantgardní skupiny. Když proletáři odvrhnou zděděné předsudky a zpochybní státní terorismus¹³, začnou si brát, co potřebují a snaží se tak zničit všechna zprostředkování, k nimž jsou kapitálem odsouzeni: peníze, mzdy, práci atd... Řada z nich poprvé jí skutečně, co se jim zachce, a většina účastníků revolty si konečně dopomůže k něčemu, o čem vždy snili, aniž by za to museli platit: televize, ohříváč, prachová prošívaná přikrývka nebo hedvábný oblek. Pro jednu oslavují, pijí bez omezení (a nejsou to lepší nápoje než obvykle, kdy si je nemohou dovolit kvůli jejich prohibičním cenám), jedí, co se jim zachce, a předchozí každodenní deprivaci ponechávají stranou, tancují, zpívají, všichni slaví!

A zatímco dochází k tomuto elementárnímu potvrzení proletářských zájmů proti buržoaznímu vlastnictví – k prchavému potvrzení lidského života oznamujícímu, že diktatura proletariátu proti této společnosti deprivace, války a smrti je možná a nutná – vyvstávají první organizační problémy. Na barikádách a ve čtvrtích, kam se policie neodvažuje vstoupit, se organizují akční skupiny¹⁴ a předmětem diskuse se stávají kritéria: kritéria pro akci, kritéria pro dělení věcí, pro použití násilí, pro výběr obchodů k vyrabování, pro formy použitelné sebeobrany...

Všechny tyto protesty, tyto boje, tato rabování... vyjadřují reálnou tendenci, které je třeba se chopit – jsou zárodečnou podobou občanské války, do níž nás kapitál tlačí. Vojáci a/nebo policisté vyslaní nastolit morbidní řád kapitálu velice často odmítají střílet a přidávají se k bojujícím proletářům.

Buržoazní protiofenziva: bič, cukr a dezinformace

Samozřejmě, že vše není tak růžové a armádní jednotky kapitálu, speciálně vycvičené a vytvořené pro tento druh okolností, neváhají utopit boje v krvi.

Jakmile buržoazie překoná překvapení vyvolané agresivním rozšířením hnutí, připravuje svoji pro-

tiofenzivu, jejíž klíčová nota je vždy stejná: **separovat většinu proletářů od jejich předvoje**. Toto rozdělení spočívá na reálných mezích hnutí, na reálném rozdělení, které se objevuje uprostřed proletariátu, na ty, kdo se boje aktivně účastní, a ty, kdo jsou proti němu. Síla buržoazní ideologie je tak velká, že dokonce i v intenzivních a akutních chvílích se přímé akce bude účastnit jen menšina. Složky proletariátu, které jsou více ovládnuty odbory nebo politickými buržoazními stranami, se nejen odmítají zapojit, ale rovněž se staví proti zmiňovaným praktikám a jsou ochotné přijmout oficiální verzi událostí (nebo verzi parlamentní opozice, která vždy koresponduje s verzí oficiální, jde-li o to konfrontovat bojující proletariát).

Na základě tohoto principu pak při institucionalizaci lži sehrají svoji rozhodující úlohu všechny aparáty na výrobu veřejného mínění: vysílá se jen to, co se hodí policii.¹⁵ Rozhodnější činy se diskreditují a kladou se za vinu provokatérům, zahraničním agentům, teroristům, mezinárodní subverzi... Může-li se navíc místní buržoazie opřít o to či ono místní, rasové, nacionální, ideologické... dělítko, všechny sdělovací prostředky této příležitosti maximálně využijí: „nepokoje šíří cizinci“, „jedná se o boj mezi černochoy a Korejci“, výtržníci pocházejí z „favell“, „jsou to Kurdové“, „jedná se o fundamentalistickou vzpouru“ atd. To vše jsou různé způsoby jak vyjádřit řadu pokusů o negování proletariátu. A samozřejmě, že všechny mezinárodní sdělovací prostředky dělají těmto útokům proti naší třídě ozvěnu, zesilují a zmnohonásobují je. Nejdůležitější pro ně bude za každou cenu skrýt obecné či univerzální příčiny těchto revolt a všemi prostředky zabránit, aby je v nich někdo rozpoznal. Proletáři celého světa si nikdy nesmí uvědomit, že jiní proletáři revoltují jakožto proletáři; pro média (která nás prý mají informovat) to nikdy nejsou revolty proletářské, nýbrž „funda-

13 Je sice pravda, že to není stát, kdo vytváří vlastnictví, nýbrž naopak, protože stát není ničím jiným než **vlastnictvím opevněným, aby se mohlo reprodukovat**, ale nesmíme zapominat, že lidská bytost soukromé vlastnictví respektuje, a to dokonce tak, že je-li připravena o vlastnictví naprostých nezbytností, země hladem, i když na druhé straně existuje nesmírné plýtvání. A to vše jen díky tlaku, kterou na ni vyvíjejí stáletí a stáletí státního terorismu a ideologie úcty k vlastnictví, kterou se tomuto terorismu daří vynucovat a reprodukovat svoji prastarou práci.

14 V mnoha případech se po momentu překvapení organizují speciální sbory na obranu soukromého vlastnictví a proletariát odpovídá omezenými formami organizace a ozbrojení.

15 Tvrdit prostě jen, že žurnalistika je ve službách státu, by znamenalo, že jsme k novinářům příliš blahosklonní. Žurnalistika je ve skutečnosti jedním z komponentů státu a přispívá k sestavování jeho politiky. Na jednu stranu by bylo nepravdivé a nevystihující celou skutečnost domnívat se, že tento státní aparát (či jakékoli jiné sdělovací prostředky) vede všechny ostatní. Tato představa – pro některé modernisty či bývalé ultralevicové militanty poměrně módní – není ničím jiným než idealistickou interpretací teze o „společnosti spektaklu“, která zapominá na fundamentální determinanty kapitálu. Žurnalistika sice za jistých okolností může „vést“ policii, vládu, armádu..., ale častěji je sama vedena policií, vládou nebo armádou, a nesmíme zapomínat, že hnačí silou této komponenty v podstatě zůstává **hodnota** ⇨

Obecné charakteristiky bojů v současnosti

zhodnocující sama sebe a že každá struktura státu je podřízena ústřední determinaci státu: reprodukovat kapitál, reprodukovat panství buržoazie, reprodukovat vykořisťované jakožto vykořisťované. Předstírá, že novinářský spektakl vede svět, není ničím jiným než spektakulární kapitulací před světem spektaklu.

16 V těchto revoltách se **mohou** vyskytnout nepřípadné, nesprávné expropriace, individualistické a sobecké činy malých vůdců. Mohou se vyskytnout i účastníci, kteří jednájí jako provokatéři, aby hnutí pošpinili. Jenže na rozdíl od toho, co tvrdí policie a novináři, to nikdy není podstatou tohoto druhu hnutí. Bylo by absurdní předstírat, že takové problémy neexistují. Transformace individualistické a sobecké masy, na níž kapitál stojí, v kompaktní a revoluční třídu je dlouhým procesem, který těmito revoltami pouze (znovu) začíná.

17 Za vlny v letech 1917-1923 se tato formulace používala v souvislosti s radami a sověty (užitečnými strukturami pro organizování proletářů) považovanými za formu, která bude navěky zaručovat revoluci. Jenže žádná organizační forma nemůže zaručit revoluční obsah a rady i sověty všude (zcela jasně v Rusku a Německu) skončily jako záruka fungování kapitálu. Nekritické velebení těchto forem (radovectví) bylo nejlepším spojencem kapitalistů v procesu reorganizace.

18 Samozřejmě, že některé kontakty, některé vztahy vzešlé z hnutí jsou nezničitelné a vyvíjejí se v přípravě nových bojů. Když se ale díváme na současnou celosvětovou situaci, můžeme říci, že jsou až příliš vzácnými výjimkami, než aby mohly toto období charakterizovat.

mentalistické“, „palestinské“, „protidiktátorské“, jsou to revolty „přistěhovalců“, „hladovějících lidí“, „Arabů“, revolty „typické pro třetí svět“ ...

Buržoazní protiofenziva se strukturuje organizováním separace „slušných a poctivých občanů“ od „provokatérů“, domácích od cizinců, dobrých dělníků od těch líných, normálních občanů od těch marginálních, přičemž **pro ty první má cukr a pro ty druhé bič.**

Pak přichází čas na ústupky: ten či onen ministr nebo předseda je odvolán, dělají se opatření proti chudobě nebo charitativní opatření, zvýšení cen, které otrěs vyvolalo, se anuluje, znovu se dodávají zásoby do státních obchodů... A zároveň na proletáře dopadá násilná a **co nejselektivnější represe.** Všechny učebnice protipovstalectví vskutku trvají na selektivnosti represe, neboť říkají, že „nemá-li dojít k tomu, aby bylo obyvatelstvo příznivě nakloněno rozvracečům, pak represe musí být selektivní a nikoli nevybírává.“ Intenzivní práce oficiálních státních aparátů, které v ulicích proti těm nejotevřeněji bojovným sektorům aplikují aktivní represí, nedostačuje. Proto se již dlouho před jakýmikoli potížemi připravují tzv. neoficiální aparáty (polovojenské skupiny, napůl syndikalističtí/napůl mafiánští specialisté, eskadry smrti...).

Dezinformace je totální: nikdy se neříká, co se skutečně děje v ulicích, scény nebo fotografie „barbarství“, proletářského vyvlastňování a ohňů se mísí se záběry represí, s proslovy dobře informovaných politiků, kteří vysvětlují „příčiny potíží“, a ve jménu státu, pořádku a bezpečnosti nás uklidňují. A to vše korunuje drobnost, která všem těm lžím dodá na spektakulární pravdivosti: kamera zabere toho chudáka, jehož obchůdek stačil tak akorát na to, aby jej uživil, a právě teď byl vyrabován a vypálen.¹⁶ Pak se postupně a mazaně přestane mluvit o tom, co se děje na ulici, a stále více jsme bom-

bardováni uklidňujícími politickými proslovy zvěstujícími návrat klidu, přehodnocení toho či onoho opatření, rezignace takového nebo makového ministra, nové volby... Tyto proslovy s nejhlubším soucitem říkají, že je zřejmé, chápané a jasné, že bída je již neúnosná, ale to že neomlouvá ten či onen skutek a že s hnutím ve skutečnosti manipulovali profesionální agitátoři atd. V oněch delikátních momentech, kdy je na ulici v sázce poměr sil, tedy všichni státní agenti spolupracují ve snaze o politická řešení: policie, novináři, kněží, sociologové, ekologové, pravicové i levicové strany...

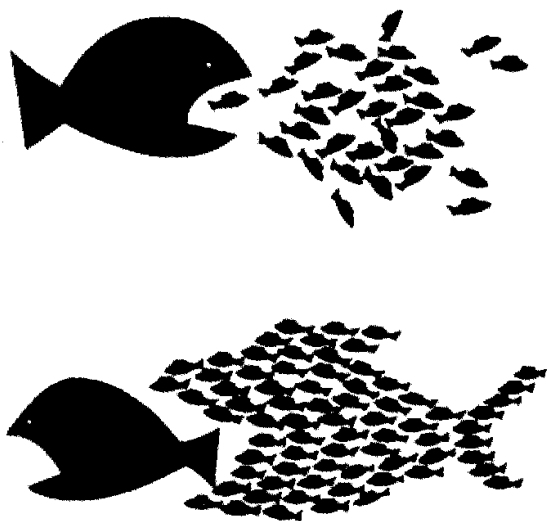
Skutečné slabiny naší třídy

Nelze popřít, že buržoazie jsou skutečně vyděšeni, když takové exploze propuknou. Opravdu ustupují. Občas se nám i podaří způsobit jim tu největší hrůzu, jakou kdy poznali. Na druhé straně, pro nás jsou tyto dny boje dobrou příležitostí k uspokojení některých z našich bezprostředních potřeb. V několika čtvrtích a někdy dokonce v celých městech je poprvé v našich životech opravdu sranda!

Nebudme však naivní — **netrvá to dlouho.** Během několika málo dní kapitál nastoluje svůj teroristický pořádek. Často, ne-li téměř ve všech případech, dochází k obrovským jatčím — cena na lidských životech a zraněních je velmi vysoká. Naši nejlepší soudruzi mají záznam a jdou do vězení. Státní teror je strašlivý. Například ve Venezuele, Alžírsku nebo Los Angeles následuje po krátkodobém vítězství, které spočívá ve chvílkovém obsazení ulic, **hluboká porážka** a víme, že k jejímu překonání bude zapotřebí mnoha let.

Proto **by bylo zločinné** zavírat před touto realitou oči a velebit tento druh revolt a prezentovat je jako „konečně nalezenou formu revolučního boje“.¹⁷ A nemůžeme-li různým immediatistům (těm, co vidí jen okamžitou akci) a dalším modernistům zabránit v oslavování tohoto druhu hnutí, je naším úkolem, **úkolem revolucionářů, provést militantní kritiku těchto akcí naší třídy.**

Je velice závažné, je to tragédie, že jsme bezmocní a nemůžeme zabránit zmasakrování našich soudruhů. Je smutné vidět, jak se síla, kterou jsme po několik málo dní dávali najevo, během mrknutí oka roztříští na kousky a přes noc jsme zase stejní sami jako předtím.¹⁸ Praktická solidarita, kterou jsme během oněch dní zažívali, mizí stejně rychle, jako se zrodila. Je strašné vědět, že nedokážeme naše soudruhy dostat z vězení. Skutečně nám láme srdce, když vidíme, že jakmile opustíme ulice, znovu vyplouvá na povrch „každý sám za sebe“ a že své ústřední místo na scéně dějin opět zaují-

mají individualismus, sobectví a bezmocný občan. A co hůře: dominantní verze událostí a výpadky naší vlastní paměti podřízené oficiálním lžím **negují pravdivý příběh toho, co jsme prožili.**

Dnešní svět charakterizují důsledky tragického nedostatku **permanentního spolčování proletariátu**: žádná permanentní jádra, žádná schůzovní centra, žádný masivní třídní tisk, žádná mezinárodní organizace proletariátu schopná shromáždit předvoj bojové pospolitosti, která se tu a tam vynoří. Navzdory našim velice slabým silám se tak stává jasnou důležitostí **permanentní militantní aktivity**, přímo **internacionalistické komunistické akce** soustředěné kolem revolučního programu akce, organizace, perspektiv — programu, jako je ten, který rozvíjí naše malá skupina militantů.

Nedostatečnost této obecné formy organizovanosti se zhmotňuje v rozhodujících chvílích akce v podobě nedostatku jasných příkazů, perspektiv a směřování. Stačí-li třídní instinkt k rozpoznání toho, co má být vyvlastněno a koho napadnout (obecně vzato policajty a další sbory otevřené represe), tak jakmile se boj dostává k rozhodnějšímu kroku a buržoazie ukazuje své rafinovanější tváře, jakmile se určité složky buržoazní opozice snaží transformovat třídní obsah v partikularistický obsah... boj proti kapitalismu se mění v partikulární politický boj. Stává se z něj boj proti diktatuře, proti této vládě, tantomu ministrovi, proti nepopulárnímu opatření či ještě hůře za demokracii, za autonomii nějaké oblasti nebo za islám...

To vše je ale rovněž důsledkem faktu, že i tehdy, když je boj na svém vrcholu, je naše třída hluboce prodchnuta lžemi a pohádkami, které nám buržoazie neustále vypravuje. Nacionalismus, islamistické mobilizace, boj proti té či oné diktatuře... to bohužel nejsou jen buržoazní diskursy — mění se v materiální sílu dezorganizující naše boje, neboť desetitisíce proletářů jsou vedeny a mobilizovány k obraně těchto ideologií. Hodně se rozvinuly populismus, obroda náboženství a sekt, rasismus a tzv. antirasismus coby politická hnutí a plnou vahou na nás neležejí jen v nekonečných dobách sociálního smíru, ale jsou také přítěží ve velkých bitvách celosvětového proletariátu a dezorganizují je. Častokrát se buržoazii daří odchýlit boj od jeho cílů a nadto se jí za mnoha okolností daří mobilizovat jednu část proletariátu proti druhé, což je rozhodující krok k přeměně sociální války v imperialistickou válku uvnitř jedné země.¹⁹ Nemusí to nutně zajít tak daleko jako v případě Jugoslávie, kde proletářské boje uvolnily místo bratrovražedné válce za buržoazní zájmy (a který přesahuje kvality té či oné místní nebo národní frakce a je opravdovým vítězstvím světového kapitálu), protože v mnoha případech se usiluje — a často úspěšně — pouze o konfrontování jedné složky proletariátu s dru-

hou; jako třeba v Argentině mezi účastníky „saqueos“ (rabování) a jako třeba ve Spojených státech, kde se dělalo vše pro transformaci proletářské revolty v Los Angeles v boj mezi rasovými komunitami (byť bez valného úspěchu).

Abychom došli k nějaké syntéze, můžeme dnes říci, že ještě nikdy neexistoval tak velký rozdíl mezi silnými stránkami proletářské akce a nedostatkem proletářského uvědomění v této akci; mezi třídní praxí proti kapitálu a státu a celkovou neznalostí determinant této praxe a jejích cílů; mezi stejnorodostí podmínek a bojů proletariátu a naprosto mezinárodní nevědomostí o náležitosti k téže třídě; mezi praktickým a radikálním zpochybním soukromého vlastnictví a společenskou neznalostí komunistického projektu. Všechny tyto rozpory se stávají mnohem agresivnějšími než v minulosti právě proto, že chybí permanentní masové proletářské organizace a s tím korespondující absence bezpečnostního ventilu. Takový je typický rámec dnešních bojů, jejich silných i slabých stránek. Ony slabé stránky se manifestují ve schopnosti kapitálu přeměnit naše boje v boje mezi buržoazií, mezi imperialisty a nakonec v konflikt namířený proti podvědomému projektu obsaženému v proletářských bojích (proti komunistické revoluci), a to skrze schopnost kapitálu potvrdit svůj vlastní projekt — imperialistickou válku (čili renovaci buržoazní společnosti novým cyklem válka, rekonstrukce, expanze...).

Nutnost a možnost boje proti našim slabinám

Kapitál nemá co jiného nabídnout než ještě větší bídu, větší nezaměstnanost, více bezdomovců, více válek, více dennodenních hrůz... Navzdory tomu všemu budou vlny proletářských revolt dále narušovat sociální smír — zásadní součást tohoto zločinného světa. Ani manévrování kapitálu a agentů jeho státu nezabrání kvantitativnímu a kvalitativnímu násobení těchto revolt. Předpovídají je a připravují se na ně mezinárodní organizace, protipovstalecké a represivní služby i futurologičtí odborníci. Odboráři, politici, kněží, sociální pracovníci — všichni se chystají na boj s novými konfrontacemi a dělají, co mohou, aby zabránili jejich propuknutí, a přitom vědí, že zítra bude na nich, aby je potlačili. Nelze ani očekávat nic jiného než, že se nepřítel připravuje.

A my? Co k sakru děláme my, abychom byli připraveni? Vlastně nic moc!

Tuto smutnou skutečnost však nelze změnit pouhou revoluční vůlí a uvědomělostí té či oné skupiny. Zbytek třídy totiž zatím něčemu takovému není přístupný a spokojuje se s světem bídy, jemuž

¹⁹ Nejzřejmějším příkladem tohoto druhu likvidace proletářského boje jsou 30. léta 20. století ve Španělsku, kde se světovému kapitálu povedlo transformovat revoluční boj proletariátu proti kapitálu a státu ve válku mezi buržoazií, v imperialistický boj mezi fašismem a antifašismem, který představoval rozhodující krok k tzv. „druhé světové válce“.

Obecné charakteristiky bojů v současnosti

Buržoazní protiofenziva se strukturuje organizováním separace „slušných a poctivých občanů“ od „provokatérů“, domácích od cizinců, dobrých dělníků od těch líných, normálních občanů od těch marginálních, přičemž pro ty první má cukr a pro ty druhé bič.

je podroben. Minoritní organizace hrstky komunistů — ať jsou jejich vůle a konání jakékoli a jakkoli důležitá může být jejich funkce — nemůže nahradit tento nesmírný nedostatek kolektivní přípravy. Dezorganizaci naší třídy, nedostatek permanentních struktur informování, diskuse, výměny, koordinace, organizace... nemůže vynahradit bezvýznamná aktivita malých skupinek.

Proto v krátkodobé a střednědobé perspektivě bude tento druh revolt pokračovat se všemi svými silnými stránkami, a bohužel, především se všemi svými slabinami. V krátkodobé perspektivě nebudeme moci zabránit tomu, aby budoucí revolty neskončily těžkými ztrátami pro naši třídu. Dezorganizace a rozprášení našich řad, k nimž dochází, jakmile nepřítel reorganizuje masivní represí a začíná do nás střílet, fakt, že proletariát se ani nemůže spolehnout na skupiny schopné odpovědět na státní terorismus elementárním selektivním terorismem naší třídy, absence struktur mezinárodní solidarity, kvazineexistence proletářských struktur schopných informovat o tom, co se děje, i v dalších částech světa a celkově vzato dezorganizace proletariátu jakožto třídy znovu a znovu na mnoha místech buržoazii umožní pomstít se za naše revolty zatýkáním, týráním, mučením, zabíjením a prvky proletářské avantgardy bude moci nechat pojit ve svých kriminálech.

A co hůře, buržoazie bude dále skrývat třídní charakter budoucích revolt. Dále bude psát, že tyto revolty souvisí s velmi specifickými příčinami, a většina proletářů tak zůstane lhostejná, neboť bude přesvědčená, že jsou to „islamistické“ revolty nebo

revolty „proti diktatuře“ či „korupci“. Stejně jako v minulosti, bude tato falešná interpretace součástí reality (jak před dávnými časy řekl jeden filozof: „Nepravda je momentem pravdy.“) a kapitál udělá vše, aby se z ní stala ta jediná pravda, a on tak mohl transformovat třídní boj v boj mezi buržoazií, mezi imperialisty.

Tato situace však nepotrvá dlouho, protože na jedné straně se kapitalismus bude stále celkověji homogenizovat, což bude bránit pokusům o skrývání uniformity podmínek boje proletariátu, a protože na straně druhé nevyhnutelně dojde k prociutí, které vyplyne z množení se tohoto druhu revolt a následných porážek.

Krise homogenizuje obecné podmínky rozvoje kapitálu. Nejenže jsou problémy kapitalistů vždy stejné, nejenže nevyhnutelně přibývá hladu, chudoby, nezaměstnanosti... ale navíc se ekonomická politika vlád na celém světě stává každým dnem všude podobnější a podobnější. Krom toho manévrovací prostor se zužuje a diskursy se nemění. Všechny akceptují tzv. „realismus“ a „pragmatismus“, což není nic jiného než otevřené uznání vlastní podřízenosti vůči diktátům ekonomiky. Nová není tato podřízenost jako taková — ta existovala vždy — ale **všeobecné přiznávání této podřízenosti**. Jestliže diskursy pravice a levice, Severu a Jihu, imperialistů a tzv. „antiimperialistů“, nacionalistů a islamistů stále více vypadají jeden jako druhý, není tomu tak proto, že by se tyto frakce staly kapitalističtějšími než v minulosti, ani proto, že zmizel onen druh správy kapitalismu zvaný „komunismus“, nýbrž proto, že v době expanze si kapitál může dovolit různé formy

správy, ale v období krize získává světový kapitál jednu jedinou direktivu: utahování opasků. Zatímco v určitých epochách dokáže kapitál na základě stálého růstu reálné mzdy ovládat pracovní sílu populárním způsobem, a přitom skrývat permanentní růst míry vykořisťování (což vede k různým ekonomickým politikám, které jsou však všechny víceméně populistické, státem kontrolované, protekcionistické...), v dobách krize – a především v dobách hluboké a všeobecné krize jako je ta, v níž dnes žijeme – se agresivně prosazuje zákon hodnoty a nutí všechny buržoazní frakce bojovat proti svému vlastnímu proletariátu a proti svým konkurentům o zachování procesu zhodnocování. Jelikož tedy „normální růst míry vykořisťování přináší nedostatečné výsledky, boj proti proletariátu vyžaduje (téměř ve všech případech) vynutit si pokles reálné mzdy.

Nevyhnutelné a univerzální uplatňování těžké ekonomické politiky proti těžké společenské třídě, celosvětové opakování stejného typu diskursu, který má tuto politiku ospravedlnit („oběti jsou nevyhnutelné“, „musíme vyrábět více a ziskověji“, „braňme konkurenceschopnost naší země“...), nakonec směřuje k unifikaci reakcí nepřítelů... a k unifikaci **nepřítele samotného**, a to i navzdory všem ideologickým snahám zamezit této unifikaci. Ta je totiž primárně více či méně automatickým a uvědoměným předcházejícím důsledkem nevyhnutelné reakce unifikované v čase a prostoru. Její reprodukce, shodný výskyt tohoto druhu revolt na různých místech světa, rozhodně zkomplikuje úlohu ideologům a novinářům (tj. skrývání společných příčin těchto revolt), čímž se otevrou možnosti procesu faktické realizace ustavení se jedné třídy proti jednomu nepříteli.

Zároveň kvalitativní a kvantitativní intenzifikace těchto revolt a opakování porážek otevrou oči, uši, ducha... proletariátu, jenž bude srovnávat svoji vlastní zkušenost, jenž si vyslechne zkušenosti svých sousedů, jenž bude pátrat po zkušenostech z dalších regionů a jiných epoch. Těch, kdo tento proces započnou, bude zpočátku málo, ale tak či onak je každý z nás – jakožto militant – produktem tohoto nuceného procitnutí, tohoto přemýšlení po akci, zásadního překonání překážek, které brzdily předešlý boj, bilancování vlny bojů, která neskončila tak, jak jsme si přáli. Revolucionáři – ti, kdo skutečně vedou

třídu vpřed, ti, kdo v každém konkrétním momentu hnutí představují zájmy celku, internacionalistické a historické zájmy komunismu... – se nevyvíjejí pomocí knih. Jsou složitým produktem konkrétních zkušeností, pokusů generalizovat tyto zkušenosti, militantních snah o abstrakci. Testují své zárodečné závěry a srovnávají je se závěry, které vznikly na jiných místech a za jiných okolností. A právě v tomto kontextu spočívá pravý význam militantních knih a spisků, protože tím je přenos zkušeností, obnova historické paměti naší třídy, provedení bilance porážek za účelem organizování perspektivy vítězství, rozvoj a potvrzení komunistického programu. Je to dlouhý, tvrdý a obtížný proces... ale žádná jiná cesta není!

Společenská realita se značně liší od sociálně demokratické vize strany buržoazních intelektuálů, kteří všechno vědí a svým vědomostem učí pasivní a nevědoucí masy. Proletariát sám plodí frakce a skupiny schopné syntetizovat historickou zkušenost, kterou nashromáždil, a to je jediný způsob jak se rozejít s idealismem a vyhnout se neustálému opakování stejných chyb v různých dobách a na různých místech.

Tyto revoluční skupiny, které jsou dnes izolovanější, než byly kdy v minulosti, se však svého úkolu revolučního vedení budou moci zhostit teprve tehdy, až budoucí boje dotlačí nové a nové složky proletariátu k rozchodu s ideologiemi, jejichž jsou dnes zajatkyňmi, až se menšiny stanou jasně patrnými, až se dostanou do popředí jejich zájmy, zájmy komunistů:

„Předně během boje a bezprostředně po něm se dělníci, nakolik je to možné, musí stavět proti buržoazním pokusům o pacifikaci (...).“

„Dělnická strana se vůbec nestaví proti tzv. excesům – případům lidové msty na nenáviděných jednotlivcích či na veřejných budovách, s nimiž se poji hrozná vzpomínky. Nemůže je ani jen tolerovat, musí je vést.“

revoluce, boj proti kapitalismu ve všech jeho podobách.

Teprve tehdy naši nepřátelé, kteří se vznášejí na idylickém a ukolébávajícím obláčku, kde byl komunismus jednou provždy pohřben, kde panuje přesvědčení, že proletariát je mrtev, kde mohou klidně spát, protože nikdy nikdo nezakřičí, „AŽ ŽIJE SOCIÁLNÍ REVOLUCE,“ náhle pocítí ten největší **strach století**. Probudí se z toho báječného a pitomoučkého snu, v němž je společnost, kterou představují, drží. O to tvrdší bude jejich pád! ■

Adresa Ústředního výboru (březen 1850)

Když hoří předměstí, je slyšet praskot revoluce

V souvislosti s těmito hnutími ve Francii uvádíme citáty od těch, kdo se domnívají, že revoluce nebude ani tak erupcí všech společenských vášní vyvolaných pohromou kapitálu, ale spíše spořádaným a uvědomělým úkolem národních a místních dělníků, kteří jsou vyspělí, zodpovědní, klidní a dobře ukáznění prací. Ani oni totiž nechtějí, aby lůza vyhodila do povětří samotné základy tohoto světa.

Jako ozvěna ministra vnitra, Sarkozyho, který vyhlásil, že chce „očistit předměstí od lůzy Kärcherem“ (výkonný vysokotlakový vodní čistič), odhalilo několik organizací předstírajících, že jsou na straně proletariátu, své pravé barvy, když popíralo třídní boj. Proto zde musíme zdůraznit několik citátů:

„Kromě rozsahu škod a násilí na těchto akcích nejvíce zaráží jejich naprostá absurdita. (...) Stejně tak jsou opravdu šokující zranění způsobená hasičům – lidem, jejichž prací je chránit ostatní, a to často za cenu svého vlastního života. (...) Plenění páchané noc za noci v chudých čtvrtích nemá vůbec nic společného s bojem dělnické třídy.“

Mezinárodní komunistický proud
8. listopadu 2005
<http://en.internationalism.org>

„Neformální politický projev tohoto městského násilí je neslučitelný s perspektivou nezávislého proletářského boje. (...) Je třeba pracovat →

Neodpírejme si ničeho dobrého. Všechn ten oheň po celé Francii a dokonce i v zahraničí hřeje u srdce. Každému, kdo naslouchá, dokazuje, že když kvasí revolta, může se rozšířit jako stepní požár. Těm, kdo se domnívají, že revoluce již není na pořadu dne, že proletariát je příliš rezignovaný, podrobený, bezmocný či dokonce, že neexistuje, rychlé rozšíření hnutí a jeho síla dokázaly opak: proletariát může pozvednout hlavu. Jistě, nic si nenamlouváme; celkový stav a rozdělení proletariátu nedovolily tomuto boji, aby prorazil ze své izolace jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Nebyla naděje, že by tento výbuch mohl celou planetu přivést k všeobecnému povstání. Buržoazie je dnes schopna omezit revoltu na jednu složku proletariátu, vyhnout se jejímu přílišnému rozšíření za hranice a dočasně ji potlačit. Jestliže se ale světová revoluce objeví stejně náhle a stejně násilně, nebudeme překvapeni. Výbuchy nevyhnutelně souvisí s každodenní katastrofičností kapitálu a proletariát povstává sám za sebe proti stále provokativnějším agresím tohoto nelidského výrobního způsobu.

Stavíme se proti proudu převažujícího pesimismu ohledně schopnosti proletariátu stát se znovu subjektem dějin, proti proudu veškerých falzifikací a dělení, které se stát a jeho všemožná sluhové snaží na hnutí uvalit, aby jej mohli snáze zdiskreditovat a oslabit, my za tímto hnutím objektivně vidíme revoluční potenciál, protože je považujeme za v podstatě hluboce proletářské. Velmi jasně tvrdíme, že toto hnutí je o naší třídě, která odmítá svoji situaci – nic více, nic méně. Samozřejmě, že musíme nejen rozpoznat naše bojující třídní bratry, ale rovněž je naprosto nutné, abychom byli kritičtí. Meze, jichž si u tohoto hnutí všímáme, nemůžeme totiž připisovat pouze represí a palebné síle policie, neboť musíme vidět, že na vině jsou taktéž meze, které si proletariát stanovuje sám – zejména důvěřuje-li ideologiím, jež jsou nám na překážku. Dnes se mnozí proletáři skutečně nepoznali v házení molotovových koktejlů, které zasáhly buržoazní řád strachem a obavami. A tento postoj z různých důvodů, které nyní budeme krátce analyzovat, brání potřebnému rozšíření hnutí.

1 ★ Někteří lidé se domnívali, že žijí v lepších podmínkách než ti, kdo jsou uzavřeni v městských bytech na sídlištích (HLM). Jenže velice brzy přijde řada i na ně a poletí na dlažbu kapitálu. Jiní zase tyto životní podmínky považovali za své, ale nebyli iniciativní a nenabídli rebelům pomocnou ruku, protože se báli, že by mohli přijít o těch pár věcí, které jim buržoazie zaručuje, aby je zotročila pseudokomfortem. Tento komfort však visí na vlásku, protože divoká konkurence naše vládcy tlačí, aby nám z rukou rvali cukr, který nám nabízejí, a když se jim v tom budeme snažit zabránit, budou stále častěji používat bič. Mzdy klesají, stále zaměstnání už patří do mytické minulosti, znevolaňující opatření a odcizující mechanismy jsou čím dále tím horší: absurdnost tohoto světa všude přímo bije do očí. Jen nemnozí dělníci – dokonce včetně těch, kteří dnes bojují ve Francii i jinde – si povšimli podobnosti mezi svým bojem a bojem, který se jim odehrával před očima.

2 ★ Jiní se v těchto hnutích nepoznali, protože hlavními aktéry byli mladíci. Nepostřehli, že tyto mladí proletáři byli mluvčími, nositeli vzteku, nositeli beznaděje svých starších, svých mladších, svých sester atd., které kvůli svým nevyhovujícím úlohám a povinnostem mají pravděpodobně spoustu ještě horších trablů. Jak si někdo může představovat, že na jiných rovinách než jen v záru akci revoltu nepodporovala, neúčastnila se jí a neorganizovala ji celá řada lidí? Udržování tohoto zmatku a jeho tematizace do otázky mladíků, kteří nemají co dělat, bylo hlavním argumentem buržoazie, která tak chtěla hnutí omezit. Je nám jedno, kolik bylo aktérů z předních řad – na ulici to byli proletáři proti státu.

3 ★ Stát protěžoval obrázek „přistěhovaleckých“ bouří a spousta proletářů věřila balíku klišé, bez nichž by se nemohla odlišit od těch, jimž ráda říká „lůza“, a opakovala je. Je třeba mít na paměti, že kapitalistická společnost je v podstatě rasistická. Žádná buržoazní frakce – ani sociálně demokratická – není skutečně protirasistická. Ti, kdo předstírají, že nejsou rasisté, předstírají, že kapitalismus nemusí být rasistický, že nemusí neustále regenerovat podmínky pro reprodukci rasismu mezi pro-

letáři, kteří si tváří v tvář svým vykořisťovatelům navzájem konkurují. Znovu jsme během těchto bouří viděli, že buržoazie diskutuje jen jediné – způsob jak dostat proletáře pod kontrolu, a přitom rozehrává spektakl sporů na úrovni vlasteneckého občanství a zaručení „integrace“ jiným kategoriím lidí, kteří mají povolení k pobytu a také definitivně prozatímní dokumenty. Svět a rasistická dělba práce jsou objektivní skutečnosti, a to díky historickým rozdílům v nastolování vykořisťování a díky ideologiím, které je ospravedlňují. Každý proletář má svůj vlastní „původ“, který jej odlišuje na trhu pracovních sil, nebo když hledá bydlení či když čelí policajtům atd. Víme, že neklidná předměstí z podstatné části obývají proletáři přistěhovaleckého původu, často z iksté generace. Rovněž víme, že společenský systém vytváří podmínky zhoršování sociálních protikladů, když sestěhovává dohromady proletáře, kteří se nakonec nemohou navzájem vystát. A systém toto zhoršování zpětně používá proti nevyhnutelně propukajícím bojům, aby stigmatizoval „cizí“ výtržníky. Víme, že takovéto hnutí vede proletáře ke vzpouře nezávislé na jejich původu a že kapitálu drasticky připomíná, že ve skutečnosti jen sjednocuje své otroky v jejich bídě. To znamená, že jsme proti proudu, jenž podobná hnutí falzifikuje, když je považuje za prosté prohlubování sociálního úpadku typického pro tato sídliště, jejichž obyvatelé pro něj nejsou dostatečně „dělničtí“ a ideologicky je zbavuje jejich proletářského postavení.

4 ★ Hnutí začalo na předměstích, a proto se o ně řada dalších proletářů ani nezajímala. Někteří proto, že se jim povedlo uprchnout z těchto předměstí a usadit se v nějakém méně odporném bydlišti a jiní proto, že tam zatím nebyli nuceni pobývat a cítí se být poměrně chráněni před potupou sociálního bydlení. Jenže ono ani tak nezáleží na tom, zda jsme nahnáni do králikáren a krabic, zda platíme stále přemrštěnější nájemné či zda musíme vykrváct, abychom splatili hypotéku. Tyto rozdíly sice vytvářejí dojem, že bychom mohli zlepšit svůj každodenní život, ale dokud se nedostaneme z historie, dokud nezrušíme kapitalistické společenské vztahy, náš každodenní život bude vždy o placení za právo žít – o placení těm, pro něž a jejichž prostřednictvím se ustavuje „ústavní stát“. A jestliže buržoazie bez skrupulí uzavírá naše třídní bratry do ohavných paneláků, neděláme si žádné iluze, že by se slitovala nad kýmkoli z nás a že by nás nenechala zemřít, kdybychom již vůči tomuto systému nebyli nadále servilní. Ministr vnitra použil jedno slovo, které platí pro každého z nás a díky němuž můžeme pochopit, jak málo si nás buržoazie váží, být se snažil dopad tohoto slůvka omezit pouze na výtržníky: všichni jsme lůza, jelikož všichni jsme potenciálním nebezpečím pro přežití jeho světa.

5 ★ Vládnoucí třída jednala vždy stejně, aby si udržela monopol na násilí a aby využila část vyko-

řisťované třídy k obraně vykořisťování. Vlastně je to hlavní klíč k jejímu dlouhému životu. A tak, když se proletariát na předměstích neprojevuje mírumilovně, když nechodí jako ovce v procesích a nenese obecně přijatelné transparenty, jsou ostatní proletáři šokováni. Nevidí totiž historické násilí, jež spočívá v tom, že jsme každý den nuceni pracovat, aby mohl kapitál tloustnout, ono sotva znatelné násilí, kterým se neustále udržuje naše poddanství. A tito proletáři zavírají oči před represí, která propuká proti těm, co již submisivně neakceptují své životní podmínky. Zapomínají, že tatáž buržoazie – vyžadují-li to její zájmy – nás neváhá násilím poslat do války, abychom zabijeli a umírali. Zapomínají na dennodenní násilí katastrofálního kapitalistického výrobního způsobu, který devastuje celou planetu, a který se skrývá za přírodní katastrofy, „etnické“ konflikty, špatné vládnutí atd. Nejenže toto násilí, tento terorismus, kterého se na nás a proti nám buržoazie permanentně dopouští, nevidí, oni je ještě podporují a odsuzují jakoukoli odvetu svých třídních bratrů – proletářskou odvetu, která je nutně násilná, revoluční teror, jenž jediný může zrodit společnost bez násilí: komunismus.

6 ★ Nejsilnější stránkou hnutí bylo zcela jistě to, že nic nepožadovalo. Příliš mnoho proletářů si zvyklo dožadovat se zvýšení mezd, snížení daní, změny ekonomické či sociální politiky atd. a to vždy konstruktivně, racionálně a občansky. Pro mnohé z nich toto hnutí na předměstích nemělo žádný jasný cíl a zdálo se jim, že nemá žádnou perspektivu či že je přímo sebedestruktivní. Jenže naši perspektivou je nepožadovat nic – v reformistickém slova smyslu – čili neočekávat od buržoazie nic, nýbrž si vzít, co si ona přivlastnila: prostředky k produkci života. Nežádáme nic konkrétního, chceme vše. A proto tam, kde mnozí skrývají a maskují realitu permanentní apologetikou omezeného rámce přesných požadavků, „pozitivních“ odpovědí na společenské tužby – práce, bydlení, mzda a něco, čím bychom odvedli svoji pozornost od našich opravdových lidských tužeb – my vidíme jisté revoluční perspektivy. V dotyčných

na zastavení aktů, které jen zhoršují již beztak složitou situaci dělnické třídy.“

Mouvement Communiste
List číslo 19, prosinec 2005
mouvement-communiste.com

„Propagace aktů násilí je pro dotčené obyvatelstvo nepřijatelná. Je třeba obnovit pořádek. Naléhavě se musí přijmout řada opatření, která nám umožní ukončit tento stále nebezpečnější vývoj. Bezpečí všech nelze obnovit přistoupením na eskalaci násilí.“

Komunistická strana Francie
6. listopadu 2005
(citováno Mouvement Communiste)

★★★

Samozřejmě, že pomlouvalí-li boj proletariátu organizace, které o sobě prohlašují, že jsou na jeho straně, a vlastně tak podporují buržoazní zákon a pořádek, přičemž předstírají, že jej zpochybňují, není na tom nic nového. Uvěřejmujeme-li tyto perly, pak nikoli jen proto, abychom zdůraznili praktickou kontrarevoluční úlohu, kterou tyto skupiny hrají, ale také abychom odsoudili jejich celkové pojetí proletariátu (workeristické, (mužsky) šovinistické, eurocentrické, odborářské atd.), které k dané kontrarevoluční praxi nevyhnutelně vede. ★

Když hoří předměstí, je slyšet praskot revoluce

1 Jaká škoda, že bojující proletáři neměli více příležitostí přivlastnit si část toho, co naše třída vyrobila!

2 Zde je citace ze zprávy „Renseignements Généraux“ z 23. listopadu 2005: „Francie prožila jakési neorganizované povstání, kdy na předměstích došlo k lidové revoltě bez vůdců a bez jakéhokoli programového návrhu. (...) Mladíci z předměstí si vyvinuli silné citění identity založené nejen na jejich etnickém či zeměpisném původu, ale na jejich postavení obětí sociálního vyloučení v této zemi.“

hnutí spatřujeme rozhodnutí k radikální změně, protože byt nebylo jasně vysloveno, zřetelně se projevovalo v činech. Během hnutí se prosadila jasná tendence napadat to, co nás ničí. Stručně jsme ji zhodnotili již v našem letáku. Samozřejmě, že se veškerý buržoazní tisk zmobilizoval a ukazoval nám spektakl nihilistické pohromy, nesmyslného a slepého násilí, morbidní hry a manipulace. Média tedy jen zřídka mluvila o proletářích a když už o nich hovořila, tak pouze jako o majitelích spálených aut, čímž se nás snažila přesvědčit, že proletáře a buržoazii spojuje obrana stejných věcí. Pro ilustraci dychtíme zveřejnit následující citaci z anonymního letáku, který se během událostí objevil:

„Prostě zapalujeme kulisy, které již nechceme ani vidět, kulisy utiskující bídy, kulisy omezujícího a dusivého betonového města. Zapalujeme veřejnou dopravu, která ponizuje nemožnost dostat se z tohoto šedivého každodenního života. Zapalujeme školy ‚Republiky‘, jež jsou prvními místy vyloučení, selekce, rozřídění, klasifikace, místy, kde se učí poslušnosti. Zapalujeme radnice, manažery bídy, a policejní stanice, které jsou synonymem pro ponižení, šikanu, nakládačku a výprask. Zapalujeme stát, který spravuje tyto otevřené věznice. Zapalujeme kanceláře politických stran. Zapalujeme opovrhlivé politiky. Zapalujeme elitu. Zapalujeme sklady zboží, prodejny automobilů, banky, videopůjčovny, supermarkety, nákupní střediska, studia televizní produkce atd. Zapalujeme a nekrademe.¹ Chceme jen vidět, jak se toto zboží mění v kouř, zboží, na něž musíme tvrdě pracovat, a přitom je tak ‚normální‘ chtít, konzumovat a hromadit. Zapalujeme, protože je to asi jediný způsob jak dát o sobě vědět, jak již nebýt neviditelní. Zapalujeme se zřejmou nadějí, že se věci změní.“

7 ★ Média jako obvykle naplno přenášela onu otřepanou představu, podle níž hnutí mohli vést jedině bezohlední gangsteři nebo „radikální islamisté“. Jedná se o další prvek z arzenálu opatření, jež mají zabránit, aby se situace pro stát dále zhoršovala. A stát byl posléze nucen přiznat, zejména prostřednictvím své politické policie „Renseignements Généraux“², že o nic takového nešlo. Nicméně takto vyvolaná pochybnost o motivech povstalců měla žádoucí dopad: v zásadě proletářský charakter hnutí byl popřen a skryt. Past spočívající v tom, že se hnutí zmocní vnější síly, je samozřejmě zcela přítomná, ale hrozí naprosto stejně od islamistů jako od tradiční levice, jinými slovy, hrozí od náboženské či laické sociální demokracie, které společně pracují na pohřbení našeho boje. Odevšad bylo slyšet volání po klidu. Protože nemohly popřít státem kontrolované násilí a sociální úpadek, uchýlila se většina levicových organizací k podělanému heslu, podle něž „je třeba nahradit policejní výjimečný stav výjimeč-

ným sociálním stavem“. Což znamená více místních a komunitních policistův našich čtvrtích, více sociálních pracovníků (tj. sociálních policajtů), více činitelů a vychovatelů jednajících jako udržovatelé sociálního smíru, více dozorců nad otroky pro „nové trhy práce“ atd. Sociální stát je navždy policejním státem. Represe a reformismus: jedna bitva, jeden boj!

★★★

V důsledku všech těchto kouřových clon zůstali v konfrontaci se státem naši bratři na předměstích sami. Jen málo proletářů z vnějšku se přidalo k jejich boji. Bývali by mohli bojovat i mimo předměstí, neboť kapitál je opravdu všude. Rozdělení proletariátu ale zase jednou umožnilo represivním silám dočasně obnovit zákon a pořádek v proletářských čtvrtích. Ti, kdo buď aktivně, nebo svojí pasivitou podporují represi ve Francii, rovněž umožňují represivním silám rozdrtit naše boje i jinde, např. v Iráku, Bolívii, Alžírsku atd. Když je kapitál někde na planetě v ohrožení, ozbrojené síly různých národů se dokážou sjednotit. Nejvíce ze všeho se bojí, aby se proletariát z jejich vlastní země nespojil ve společné akci se svými bratry z jiných zemí, protože taková situace by jim bránila v dalším páchání jejich zločinů. Je třeba učinit prozatímní závěry, protože historie ještě není u konce — toto hnutí se dříve či později zase vrátí s novou energií. Nenechme uhasnout plamen, onen plamen, který zrodil toto hnutí — ať může později vítr revolty zadout ještě silněji, ven z předměstí.

Represe udeřily tvrdě a v jejich důsledku řada našich bratrů skončila ve věznicích kapitálu. Nezáleží na tom, zda jsou oběti represí z hlediska zákona a pořádku viny, nebo ne. Byla napadena naše třída a my musíme udělat vše, co je v našich silách, abychom je dostali ven! ■

Spousta občanských sdružení nás chce dostat na pochody za větší spravedlnost — převezme je!

Udržovatelé sociálního smíru se snažili na sídlištích obnovit zákon a pořádek — zapamatujme si je!

Neformálně či formálně vznikaly organizační struktury boje — zachovejme je a rozvíjejme je!

Prožít otevřený boj proti kapitálu není nic triviálního — diskutujme o tom, analyzujme a připravujme se na nové kolo!

Ať žijí tyto plameny revolty!

„Prostě zapalujeme kulisy, které již nechceme ani vidět, kulisy utiskující bídy, kulisy omezujícího a dusivého betonového města....“

„Jestli je toto chátra, pak k ní patřím i já!“

Leták IKS k riotům na francouzských předměstích
listopad 2005

Již před více než stoletím nazývala buržoazie proletáře „chátrou“ a ti jí odpověděli povstáním, v němž dali najevo svoje opovržení touto společností, která jim nabízí jen mizérii.

Dnes nás kapitalistická společnost nahání a pěchuje do zanedbaných a zaneřáděných sídlišť, kde vládne brutální bída a nuda. Jakmile začaly nepokoje, stát z nich chtěl udělat záležitost „přistěhovalců“ a jako vždy odsuzoval „chátru“ a „lůzu“. Na toto rozdělování boj naší třídy odpověď:

„Jestli je toto lůza, tak k ní patřím i já!“¹

Dnes se proletáři z několika velkoměst na celém světě ztotožňují se sociálním neklidem na zanedbaných sídlišťích v 300 francouzských městských částech!

Útoky na radnice, banky, pošty, soudy, střediska sociálního zabezpečení, úřady práce (ANPE), školy, tělocvičny, policejní stanice, sklady, obchody, městskou dopravu, novináře atd.

Proletáři, ano, soukromé vlastnictví, zboží a instituce, které je hájí, jsou opravdu zodpovědné za naši bídu a vykořisťování, za vraždy a „policejní špinavosti“, za věznění a každodenní deportace... Stát dělá vše, co je v jeho silách, aby nás zavřel do městských částí, továren, škol: vzdálenosti, doprava, policajti, sociální pracovníci a další nízkoprahová policejní kontrola nad „komunitami“, zpitomění vzděláním a sportem atd.

¹ Pařížská komuna, 1871

² Nepřeložitelná hra s francouzskými slovy „Canaille“ a „Racaille“, která jsme přeložili jako „chátra“ a „lůza“: 1. „Canaille“ („chátra“) je pejorativní termín, který buržoazie historicky používala k označení lidí považovaných za bezvýznamné a nečestné osoby, „prostý lid“, „dav“ nebo „proletáři v hadrech“. O této „chátře“ zpívala píseň složená za „Pařížské komuny“ a prohlašovala tuto identitu za třídní projev. 2. „Racaille“ („lůza“) je hanlivý termín, který znamená: vykríčený, sprostý, nechutný, hanebný, odpad, smet, šrot, bahno, spodina společnosti atd. Francouzský ministr vnitra Sarkozy zahájil proti bojujícím mladým proletářům z předměstí represivní tažení, a přitom je označoval za „lůzu“.

Proletáři, vmaň se z těchto sanitárních kordonů, opusť předměstí! Podívej se na Argentinu: dostali se ven z různých čtvrtí, aby zastavili dopravu, paralyzovali ekonomiku a organizovali odpověď na represe.

Politici (ti dnešní nebo alternativní), pravičáci nebo levičáci, novináři a další oficiální lháři, sdružení velebicí občanství, kariéristé a podvodníci z „Respektujte předměstí“, imámové... ti všichni se nás snaží přesvědčit, že odstoupení toho hajzla ministra a masová účast v příštích volbách mohou něco změnit... Všichni si chtějí koupit naši poslušnost, aby nás mohli snadněji posílat na jatka.

A ty, proletáři, který máš „stálé“ zaměstnání, ty, o němž se říká, že jsi postoupil na „společenském žebříčku“, nezapomeň, že na každém jeho stupínku tě čeká větší vykořisťování nebo nezaměstnanost. A na stupínku tvé budoucí vzpoury tě již čeká CRS (policejní zásahová jednotka). Nepřipoj se dnes ke státu v jeho pohrdání „lůzou“, nebud' spolupachatelem represe proti těm, kdo se odvážili vyjít do ulic.

Stát se nám snaží vnutit dělení na mládež a starší lidi, na obyvatele předměstí a vnitřního města, na imigranty a lidi francouzského původu... Odpovězme na toto rozdělování společně: „Jestli je toto lůza, tak k ní patříme i my!“ ■

Zničme to co nás ničí!

Ať z této společnosti nezbude nic než popel.

Proti násilí státu postavme proletářské násilí!

Opusťme předměstí, organizujme se na obranu proti kapitálu a státu.

Kritické poznámky k brožuře KPK o bouřích na francouzských předměstích

Pár slov úvodem:

Na tomto místě otiskujeme krátký text, který napsala skupina komunistických militantů z České republiky. Považujeme za užitečné předložit ho našim čtenářům jako doplněk k předcházejícím materiálům Internacjonalistické komunistické skupiny týkajících se bouří na francouzských předměstích na podzim roku 2005. Tyto události vyvolaly i v českém prostředí diskuzi, v níž se vedle sebe projevíly silné i slabé stránky komunistického hnutí dneška.

Na straně jedné v této debatě stál „objektivní“ pohled, který pro všechny sociologické analýzy a vzorce, pod nimiž rioty na sídlišťích pohřbil, v nich nebyl schopen vidět hnutí naší třídy, ale jen masu „sociálně vyloučených“, frustrovaných mladíků nebo lumpenů z předměstí, pohled, který v aktivitě tohoto hnutí nedokázal rozeznat zrnka vyjádření komunistického programu, ale jen slepé násilí a zmatek. Představa, která se nás snažila přesvědčit o tom, že se vlastně o třídní boj nejedná,

protože nevyhověl té či oné představě, jak má proletářský boj „správně“ vypadat. Postoj, který si představoval, že svět kapitalistické mizérie bude sežehnut proletariátem v podobě anděla, který náhle jednou sestoupí z nebe, aby jediným jasným plamenem a v jediném okamžiku jako dokonalá třída s dokonalým programem zničil starý svět, ale do té doby bude někde spát nahrazen právě jen oněmi lumpeny. Právě takovou pozici zaujímala a vyjadřovala (vedle jiných) skupina Kolektivně proti kapitálu ve své brožuře „Štěkáme, aby se o nás vědělo“.

Na straně druhé se pak v této diskuzi objevil internacionalistický postoj, v němž se třídní militanti vztahují k bojům svých třídních bratrů a sester kdekoli na světě, ve Francii, v Řecku, v Egyptě, v Bangladéši, protože v nich rozeznávají svůj boj – boj proletariátu a jeho historický program, a to navzdory falešným praporům, heslům či aliancím. A také postoj hluboce dialektický, který kladl důraz na dynamiku třídních střetů a z ní se rodící a s ní také upadající proletář-

skou autonomii. Postoj, který chápal proletariát jako třídu ustavující se v celosvětovou dějinnou sílu v plamenech mnoha nepokojů, povstání a bojů, v nichž teprve překonává své vlastní slabiny a přisvojuje si svůj historický program. A právě tento obsah podle nás vyjadřuje text, který tu publikujeme.

Od riotů na francouzských sídlišťích již uběhly čtyři roky. Mohlo by se tedy zdát zbytečné, věnovat prostor debatě, která v českém prostředí začala a také skončila před relativně dlouhou dobou. Důvodem, proč jeden z jejích projevů přesto publikujeme, je fakt, že oba dva výše popsané postoje se střetávají a budou střetávat v každém dalším boji naší třídy, v každé další debatě o nepokojích na Guadeloupe, v Litvě či kdekoli jinde na světě. A proto komunisty zůstává nesmírně důležité důsledně kritizovat všechny sociologické, objektivistické, žurnalistické a jiné postoje, které ve svém důsledku směřují pouze k zamlžení skutečné podstaty těchto bojů a tím i k rozdělení proletariátu, a odhalovat tak pravou podstatu těchto střetů. ★

Máme-li vyjádřit svoji kritiku brožurky *Štěkáme, aby se o nás vědělo*, kterou vydali soudruzi z KPK, musíme jednoznačně konstatovat, že diskuse nad ní pomohla nám samotným ujasnit si některé aspekty naší vlastní komunistické teorie.

Nehodláme se ani tak přit o pravdivosti či dostatečnosti informací uvedených v textu této brožurky. Jejich sesbíráním KPK rozhodně pomohla třídním militantům v ČR získat lepší představu o některých aspektech francouzských předměstí. Nekritizujeme ani samotný akt sběru informací. Své výhrady směřujeme primárně proti metodě použité k jejich interpretaci – proti tzv. metodě *inquiries* (šetření/výzkumů).

Zásadním problémem této metody je pro nás její sociologický/vědecký/akademický charakter. Proletariát je v *inquiry* pojímán jako předmět, který lze objektivně zkoumat. Radikální výzkumníci jakoby předem vylučovali svoji vlastní subjektivitu a jakoby zaujímal pozici těch, kdo stojí mimo předmět svého vědeckého zkoumání. Z našeho pohledu se tedy jedná o svého druhu akceptování ideologických buržoazních mýtů objektivity a vědeckosti.

Ano, čísla, procenta či grafy mohou popisovat pohyb kapitálu, včetně toho variabilního. Jenže nás, jakožto komunisty, zajímá především proletariát, čili bojující třída, která je navýsost subjektivní,

a jejíž hnutí a boj se nedá zachytit, vyjádřit a pochopit sociologickými metodami, včetně těch radikálních. Proletariát, jakožto bojující třída, nelze zpředmětnit a podrobit objektivnímu výzkumu, aniž bychom neztratili jeho subjektivní podstatu.

Komunisté se podle nás nemohou stavět tímto akademickým způsobem mimo proletariát. Komunistická teorie a hnutí totiž nejsou produktem vědeckého výzkumu, jsou subjektivní reakcí na materiální podmínky našeho života v kapitalismu. Jinak řečeno: třídní hnutí, včetně bouří na francouzských předměstích, je subjektivní odpovědí na bídu našich životů a komunistická teorie vychází právě a jedině

z tohoto hnutí. Proto je sama třídně subjektivní a nejdůležitější pro ni je samo třídní hnutí.

A právě tato subjektivní stránka nám v brožurce o předměstských bouřích schází. Naši soudruzi z KPK k daným událostem přistupují jen jako k předmětu zkoumání. Po sáhodlouhém sociologickém rozboru dat o francouzských předměstích jsou schopni pouze chladně připustit, že se jednalo o třídní revoltu, ale nedokážou se k ní vášnivě a rozhodně přihlásit jakožto k hnutí naší třídy, s nímž by se bylo možné solidarizovat a ztotožnit se s jeho silnými stránkami. Namísto toho na hnutí mechanicky aplikují několik kritérií, jejichž splnění či nesplnění má ukázat, zda bylo hnutí z hlediska rozšiřování třídního boje přínosné. A podle KPK propadlo téměř na celé čáře, a tak na něm vidí povětšinou jen samé slabiny.

KPK hnutí proletářských mladíků za přínos pro třídní boj nepovažují, neboť podle nich nevedlo k rozšíření boje do dalších částí naší třídy. Příčiny tohoto selhání však do značné míry jednostranně hledá jen na straně samotných rebelů. Ti sice nepochybně nedošli k zásadním roztržkám s kapitálem a nepřekonali řadu separací (třeba co se týče angažovanosti žen a dalších kategorií vykořisťovaných obyvatel předměstí), nicméně primární zdroj slabin tohoto hnutí spočívá v jeho izolovanosti, v pasivitě zbytku třídy. Očekávat, že místně a časově silně omezené hnutí velmi specifické části proletariátu, jež je obklopeno a izolováno mořem sociálního smíru, může samo o sobě dojít k hluboké negaci svých životních podmínek — natož k jejich pozitivnímu překonání — je čirý idealismus.

Rovněž však není možné tvrdit, že by bouře k třídnímu boji nikterak nepřispěly. Pro naši třídu plynou z každého boje poučení a tato poučení jsou přispěvkem pro její příští boje, i když to v tomto případě jsou především poučení ze slabin hnutí. A komunistická analýza má toto poučení z proletářských bojů zprostředkovávat a nikoli hnutí pouze pitvat a soudit. Krom toho prostřednictvím bouří dosáhli mladíci jisté míry přetrvávajícího třídního vědomí, protože se později dokázali zapojit do hnutí proti CPE a vnést do něj radikálnější prvky. A k jejich činům i k bouřím na předměstích se hlásily i podvrtnější části hnutí proti CPE.

Hnutí však mělo i své silné stránky. Byly jimi především útoky proti represivním silám a symbolům státu a proti soukromému vlastnictví. Na rozdíl od KPK se nedomníváme, že na základě téměř naprosté absence masových konfrontací s policií lze důležitost těchto útoků podceňovat. Třídní rebelové z předměstí přizpůsobili svoji taktiku momentální situaci, což naznačuje, že se i poučili z neplodnosti právě oněch masových čelních srážek s policií a přešli ke gerilovější taktice cílených útoků. A její minimalismus byl v tomto případě dán celkovou izolovaností hnutí.

V této souvislosti soudruzi z KPK rovněž tvrdí, že rebelové si nevytvořili žádné struktury sebeorganizace, a přehlížejí internetové blogy, sítě mobilních telefonů atp., o nichž se v brožurce sami zmiňují. Přitom není možné nepřiznat, že se o jistou základní formu sebeorganizace rozhodně jednalo — pokud si ovšem nefetišujeme nějaké jiné formy sebeorganizace proletariátu.

Na předměstích hořely především automobily. Ty na francouzských předměstích hoří dennodenně, z čehož KPK vyvozuje, že se jedná o jev pro kapitalistický systém zcela normální a bouře tak prý přinesly jen kvantitativní nárůst v počtu zapálených aut, ale žádný kvalitativní posun vpřed. Je však opravdu v kapitalismu normální zapalovat automobily, které jsou něčím soukromým vlastnictvím? Podle nás se z hlediska kapitalistické společnosti jedná o abnormalitu, kterou je stát nucen dočasně tolerovat, stejně jako jsou šéfové nuceni občas tolerovat drobný každodenní odpor proti práci. A bouře nebyly

jen pouhým pokračováním dennodenního „vandalismu“. Nebyly-li kvalitativně odlišné, proč se jimi buržoazie tolik znepokojovala? Protože pro mladíky z předměstí šlo o nutný kvalitativní skok k jednotnému útoku proti kapitalistické společnosti vyplývající z reality jejich každodenních životů.

Podle KPK však celé hnutí bylo jen radikálním výkřikem reformismu. Jenže toto tvrzení se v brožurce o nic neopírá. Oproti tomu faktem zůstává, že hnutí skončilo stejně náhle, jako začalo, aniž by se transformovalo v reformistické požadavky a struktury, které by byly schopny na předměstích po nějakou dobu udržovat sociální smír. A tento fakt narozdíl od KPK považujeme za jednoznačně pozitivní charakteristiku tohoto proletářského hnutí. Z našeho pohledu je tedy tvrzení KPK, že předměstské bouře byly jen radikálnější formou vyjednávání o podmínkách života v rámci kapitalismu, přinejmenším velice pochybné. Naznačuje-li KPK, že hnutí mladíků bylo kooptováno dříve, než vůbec začalo, nemůžeme než nesouhlasit.

Závěrem již snad jen jednu poznámku: KPK říká, že nepřekročí-li boje své počáteční meze, mohou se snadno stát projevem kapitalistického barbarství. Pro nás je každý třídní boj v zásadě vzpourou proti kapitalistickému barbarství a obsahuje prvky komunistické tendence. Jakožto komunisté se nemůžeme stavět mimo boje naší třídy, objektivisticky je studovat a čekat na boj, jenž bude „bojem za komunismus“. Komunismus nečeká někde vně proletariátu na svůj dějinný okamžik, rodí se uvnitř proletářských bojů. ■

Poznámky proti diktatuře ekonomiky

Tyranie hodnoty v procesu zhodnocování – potvrzení revolučního programu.

1 Pro větší přesnost bychom měli říci „kritika ekonomiky ve svém *teoretickém* vyjádření“, protože máme na mysli první teoretické formulace a vysvětlení tohoto procesu. Diktatura hodnoty se ve skutečnosti vyvíjela od samého prvopočátku směny, přes autonomizaci směny a rozvoj obecného ekvivalentu, až po ustavení peněžní pospolitosti *jakožto jediné a jedinečné* pospolitosti porobeného člověka: celý lidský druh je podroben této diktatuře (v rozporu se všemožnými ideologiemi, včetně těch „marxistických“, praxe ukazuje, že od onoho dějinného momentu se bez ohledu na bezprostřední formy výroby lidské bytosti staly pouhou pracovní silou pro reprodukci světového kapitálu). Jelikož proletariát je vlastním předmětem této diktatury a staví se proti ní totálně, existenčně i vitálně, začíná jeho kritika ekonomiky u jeho vlastní existence.

2 Samozřejmě kapitalismus nás stále učí, že někteří šéfové jsou vykořisťovatelé (jakoby jimi nebyli všichni) nebo že diktaturu, válku a barbarství lze svést na nějaké šílené lidi jako třeba na Pinocheta, Hitlera nebo Saddáma Husajna.

3 Termín „jasné“ nelze chápat v demokratickém slova smyslu, ve významu, že většina proletářů jasně viděla své nepřátele v rámci těchto hnutí, ale v tom smyslu, že veškerý reformismus se ve společenské praxi objektivně staví proti historickým a společenským zájmům celého proletariátu, ve smyslu, že veškerý reformismus reprodukuje a zachovává obchodnickou společnost, kořen všeho zla. Pouze více či méně organizovaná menšina, v závislosti na epoše více či méně centralizovaná v autonomní sílu, jej může otevřeně a jasně odsoudit. Je zřejmé, že potvrzení revolučního programu, výsledek obecného antagonismu celého proletariátu vůči kapitalistické společnosti, může vědomě krystalizovat pouze v menšině proletářů. Předstírat opak by se →

Uplynulo již více než jedno století od doby, kdy kritika ekonomiky¹ postulovala, že esencí kapitalistické společnosti je *diktatura zhodnocující se hodnoty*, a že užitečnost vyráběných předmětů je jen prostředkem sloužícím této všudypřítomné diktatuře. Užitná hodnota pouze podpírá hodnotu směnnou, hodnotu v procesu zhodnocování.

Veškerá bída, všechny diktatury, všechny války, veškeré vykořisťování a utlačování lidí jsou projevy této *pekelné tyranie hodnoty*, která se stala prvním subjektem, Bohem celé společnosti.

Světlu nevládnou myšlenky, politika nebo zákony, nýbrž ekonomika, žízeň po zisku a penězích. Myšlenky, politika, práva a státní terorismus slouží pouze k udržování a upevňování širší reprodukce této tyranie.

Jinými slovy, stát, demokracie..., tj. struktura kapitálu jakožto panující síly (ať už se organizuje v jakékoli podobě), jen prodlužuje hluboko sahající diktaturu hodnoty nad lidským životem. Terorismus, ať už otevřený nebo skrytý, parlamentarismus nebo bonapartismus, fašismus nebo antifašismus, nejsou nic více než projevy nemilosrdné reality světa podrobeného zákonu hodnoty.

Teoretickým bodem zásadního významu bylo pro revoluční hnutí odhalení, že příčinou vykořisťování, diktatury, útlaku, bídy... není nějaká konkrétní osoba, „vydřidušský šéf“ nebo vláda se šíleným či rasistickým vedením², nýbrž že jsou nevyhnutelným projevem hodnoty v procesu zhodnocování. Prokázání faktu, že všechny rozpory a muka buržoazní společnosti jsou obsažena již v *základních buňkách této společnosti, v komoditách*, v rozporu mezi hodnotou užitnou a směnnou, nebylo během všech těch let jen dodatečným stimulem pro proces rozvoje mezinárodního revolučního sdružování. Rovněž šlo o vnesení jasných prvků *revoluční direkce a programatického obsahu*.

Ovšemže všechna tato programatická prohlášení, tato teorie, která svléká kapitalismus donaha, byly produktem mezinárodního spolčování děl-

níků v dané chvíli, kdy tato prohlášení vznikala. A jak často konstatovali Marx s Engelsem, byly *dílem strany*... Toto organizační a programatické sílení revolučního hnutí se později konkretizovalo v Manifestu komunistické strany, v rozvoji revolučního tisku, v přímé akci proletariátu, v jeho snahách o centralizaci..., stejně jako později v Prvním internacionále, v revolučním hnutí proletariátu v Mexiku (1868-1870), ve Francii (1870-1871) atd.

Komunismus se tak vyzbrojil rozhodujícími zbraněmi pro pochopení a odsouzení každého typu reformismu a učinil zásadní krok k potvrzení svého vlastního programu. Vždyť ve stejné době se poprvé začalo projevovat velké množství teorií a buržoazních stran (formálně i neformálně sociálně demokratických), které se v reakci na proletářské hnutí zaměřily na dělníky. Tyto síly a ideologie odsuzovaly některá zla buržoazní společnosti a navrhovaly „řešení“ a reformy, které ponechávaly esenci obchodnické společnosti nedotčenou, například Proudhonova teorie a plány. Někteří si sice říkali socialisté, pokrokaři, anarchisté, sociální demokraté, komunisté, antiautoritáři..., ale bylo jasné³, že jsou jen ubohým projevem levice samotné buržoazní společnosti a jejich program navrhoval pouhou eliminaci toho či onoho „politováníhodného“ důsledku obchodnické společnosti, aniž by se jakkoli dotýkal základní buňky (komodity), její reprodukce, společnosti produkující hodnotu a tedy i směny a námezdní práce.

Praktický antagonismus mezi revolučním hnutím a reformismem se tedy rozvíjel a prosazoval souběžně s potvrzováním programu revoluce samé. Změna vlády, „demokratizace“ státu, státní kontrola nad výrobními prostředky, agrární reforma, banky pro chudé či odměňování na základě pracovních poukazek... nikdy nemohou opravdu stát proti všeobecné diktatuře zhodnocující se hodnoty a je směšné domnívat se, že by mohly. Jediným řešením pro celé lidstvo je zrušení zákona hodnoty, *totální a despotická destrukce tyranie ekonomiky*. V ní je centrum, srdce komunistického programu, klíč k neměnnosti revolučního programu

zničení kapitalismu pro dnešní militanty stejně jako pro militanty včerejší.

Potřeba násilného zničení všech buržoazních společenských struktur, potřeba organizování proletariátu ve třídu a stranu, potřeba diktatury chudiny a pak jasněji diktatury proletariátu byla vyjádřena dávno před tím, než Marx s Engelsem systematizovali esenci revolučního programu kolem destrukce ekonomiky. V Marxovi a Engelsovi našla potřeba a možnost diktatury proletariátu svoji praktickou bázi, čímž bylo veškeré předstírání radikální změny bez zničení komodity odkázáno do sféry utopie. Tehdy byla *revoluční diktatura za zrušení obchodnické společnosti* prakticky (ačkoli ne vždy formálně) vepsána na praporek každého skutečného proletářského boje proti kapitalismu a státu.

Do té doby byli revolucionáři chápáni jako utopisté⁴, ale nyní dokázali prokázat, že jsou to ve skutečnosti reformy nebo částečné „revoluce“, co je utopie.

„Utopickým snem není radikální revoluce či univerzální emancipace lidstva...; je jím částečná, pouze politická revoluce, revoluce, která ponechává stát pilíře budovy.“

(K. Marx, *Kritika Hegelovy filozofie práva*, 1844)

Abeceda revolučního programu: diktatura proletariátu

Vzhledem k míře překroucení a ideologické falzifikace, která charakterizuje současnost, není od věci objasnit si abecedu revolučního programu. Esence kapitalismu je dnes (a jinak tomu ani být nemůže) naprosto stejná jako včera. Jak jsme již mnohokrát řekli, revoluční program je *neměnný*; pouze diktatura proletariátu a výsledné zrušení komodity a námezdní práce může lidstvu přinést skutečné řešení.

Velice rádi bychom znovu otevřeli diskusi o obsahu a rozsahu *revoluční diktatury proletariátu*, jak ji chápeme my, komunisté; rádi bychom se soustředili na jisté aspekty našeho programu, které kontrarevoluce zdeformovala a zdiskreditovala a které budou v době příští celosvětové revoluční vlny boje zásadní.

Vycházejí z historické nutnosti zničení diktatury hodnoty, ze všeho nejdůležitější bude bojovat proti všem ideologiím (jako třeba ideologie socialismu v jedné zemi), které diktaturu proletariátu chápou jako diktaturu politickou, jako formální diktaturu té či oné složky nebo strany „proletariátu“ či „socialistické strany“. Musíme proti

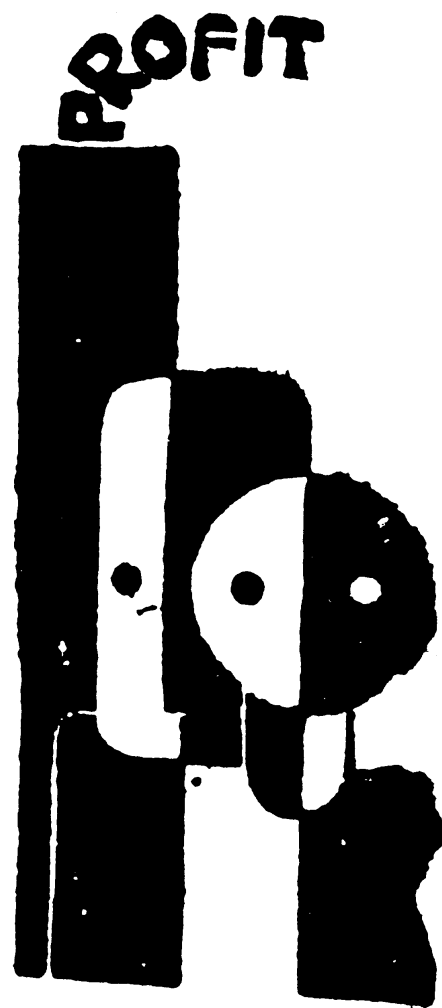
nim postavit svoji vlastní koncepci, v níž je *společenský* charakter (*totální* charakter) diktatury proletariátu dějinnou pomstou užité hodnoty hodnotě, *potvrzením lidských potřeb vůči hodnotě v procesu zhodnocování*. Tím se objasňuje, proč proletariát nikdy nedokázal nastolit svoji diktaturu, kterážto — coby antagonismus, jenž triumfuje nad komoditou a všemi jejími zákony — se může nastolit pouze v *celosvětovém měřítku*. Teprve pak se stává jasným, že kromě určitých bojů třídy proti třídě — jako v Mexiku na počátku 20. století, v Rusku od roku 1917 do roku 1919, o něco málo později v Německu nebo ve 30. letech 20. století ve Španělsku — kdy jsme bojovali proti tisíci a jednomu projevu zákona hodnoty, je nesmysl hovořit o „diktatuře proletariátu“ v nějaké konkrétní zemi. Dokonce i v právě zmíněných exemplárních případech, kdy naše třída organizovala revoluční akci, můžeme hovořit pouze o *předzvěsti a pokusech* o nastolení třídní diktatury, nikoli o diktatuře proletariátu samé, neboť ta může být pouze celosvětová.

Stejně jako revizionismus a reformismus vynalezli absurdní teorii socialismu v jedné zemi a třída panující světu se s potěchou oddávala hovorům o „socialistických zemích“ nebo „komunistických zemích“, určité radikálnější složky marxistické buržoazní levice vymyslely teorii diktatury proletariátu v jedné zemi či ještě hůře teorii dělnického státu, který nejprve existoval v Rusku a posléze i v dalších zemích.

Rovněž chceme zdůraznit, že potřeba zrušit autonomní rozhodování výrobních jednotek, zrušit autonomii prodejců a kupců, nabídky a poptávky a zrušit *homo demokratikus* a jeho svobodu rozhodovat (což je samotná podstata merkantilní společnosti), je zásadním aspektem diktatury proletariátu a v nadcházejících bitvách proletariátu bude rozhodující. Chceme zdůraznit, že diktatura proletariátu bude muset zrušit nejen firmy v jejich současné podobě, ale také jednotky autonomní ve svém rozhodování, ať už jsou to skupiny továren nebo ekonomické sektory, neboť obojí nutně znamenají existenci vzájemné směny. Chceme ukázat životně důležitou potřebu zrušení demokracie ve všech jejích projevech, nikoli jen parlamentní demokracii, ale také „radoveckou“, workeristickou atd. V nepo-

rovňalo napomáhání rozpuštění třídy, sabotování historického aktu ustavování se proletariátu ve stranu.

- 4 Nedomníváme se, že až do té chvíle byla totální revoluce utopií, nýbrž že až do té doby programy a společenské projekty vyvěraly z idejí a tužeb revolucionářů a stále se ještě mísily s očišťováním tehdejšího světa. Proto bytí byly činy revolucionářů v naprosté opozici vůči činům reformistů, jejich projekty nevyjadřovaly tutéž míru roztržky a antagonismu. Mírně tím například vše, čemu se říká „utopický socialismus a komunismus“, v němž revoluční prohlášení koexistovala s menšími reformami buržoazního světa.

Poznámky proti diktatuře ekonomiky

5 Nejlepší je rozvíjet tyto body v analýze zkušeností, které proletariát učinil při svých pokusech o revoluci, a ještě konkrétněji v analýze příčin jeho porážek. V tomto smyslu pokračujeme ve svém fundamentálním programatickém díle o celosvětovém revolučním období 1917-1923, ale také o revolučních pokusech v Mexiku na počátku 20. století a v 30. letech téhož století ve Španělsku.

slední řadě bychom rádi rozvinuli klíčové elementy boje proti celému ansámblu ideologií (jako federalismus, workerismus, „anarchismus“...), které budou překážet rozvoji revoluční a organické centralizace proti zákonu hodnoty.

Programatické determinanty revoluce se vyvíjejí v antagonismu k programatickým determinantům kapitalismu a k jeho pokusům o reformu. A právě proto pocítujeme, že je nezbytné načrtnout tyto obecné linie ohledně diktatury proletariátu v tomto textu o diktatuře hodnoty, o diktatuře ekonomiky. Další témata související se zničením diktatury hodnoty by nás však zavedla příliš daleko od cílů tohoto textu, a proto se na ně brzy zaměříme v jiném textu.⁵

Otevřený diskurs diktatury ekonomiky

Zde bychom chtěli podtrhnout některé aspekty dnešní diktatury ekonomiky, moderní vývoj diktatury uvalené hodnotou v procesu zhodnocování

na všechny sféry lidského života, současné formy panujícího diskursu, které směřují k ještě většímu podřízení lidských bytostí onomu monstru bez tváře, jímž je ekonomika.

I když diktatura ekonomiky byla vždy konstantním rysem kapitálu, nikdy se neobešla bez dlouhého procesu, jenž předcházela otevřenému deklarování povinnosti sloužit ekonomice, potřeby obětovat se v zájmu konkurenceschopnosti, závazku pracovat pro národní hospodářství či jakéhokoli požadavku na utahování opasků, které „nastartuje“ ekonomiku. Hodně vody uplynulo a hodně krve bylo prolito po celém světě, než se konečně jako přirozený řád věcí akceptovalo, že člověk je bezcenný a jediné, na čem záleží, je národní hospodářství, konkurenceschopnost...

Buržoazní společnost a zejména národní ekonomika sice vždy považovaly lidské bytosti za pouhé prostředky obohacování, ale kapitalismus v předchozích stoletích své cíle skrýval (přínejmenším ideologicky a částečně) a žádná vláda by nemohla říci tak otevřeně, jako dnes, že lidé musí v zájmu ekonomiky obětovat svůj život. Panující frakce buržoazie hledaly (a povětšinou nacházely) způsoby jak zájmy

a potřeby své třídy a frakce prezentovat jako prospěšné především pro svoji vlastní třídu, ale sekundárně také pro celou společnost (což je zásadní podmínka, bez jejíhož splnění se třídní společnost nemůže prosazovat bez velkých explozí). Vždy neúnavně opakovaly, že problémy vyděděných mas se vyřeší ve středně či dlouhodobé perspektivě a že svět se stane lepším. Vlády slibovaly světlé zítřky stejně, jako kněží slibovali království nebeské.

Dnes se již o ničem takovém nemluví. Již žádné sliby lepší pozemské budoucnosti, ani zmínka o řešení hladu a bídy. Otevřeně a drze nám říkají, že musíme dál potit krev a že budoucnost bude ještě horší. Ačkoli tomu málokdo věřil, v minulosti se říkalo, že bídy bude ubývat, že ekonomický růst spásí hladovějící a nuzné, kterých bude v budoucnu stále méně a méně. Dnes se ani nesnaží zastírat, že ve světě, který slibují, budou vždy lidé v hadrech, že více a více lidí bude na smetišti.

Politici a vlády již nepronášejí projevy požadující oběti ve jménu lepšího světa pro všechny. Otevřeně konstatují potřebu odsoudit více lidí k nezaměstnanosti, hladovění, bídě..., potřebu provádět škrt v sociálních výdajích atd., protože ekonomika si to žádá, aby bylo podnikání konkurenceschopné. Vzhledem k tomu vývoj kapitálu všem buržoazním frakcím vnucuje jeden jediný program. Čím uniformnější jsou jejich proslovy, tím zjevnější je, že mezi politiky a vládami nejsou žádné rozdíly. Jejich předvolební kampaně, jejich parlamentní boje a jejich puče nestaví proti sobě různé programy či frakce, nýbrž jsou jen hádkami o podíl na kořisti, úplatcích a dalších prebendách, které se rozdělují podle zuřivosti/dychtivosti, s níž bojují za zvýšení vykořisťování a přivlastnění si nadhodnoty: čím schopnější jsou poskytnout rámec úsporným opatřením a lpět na nich, tím větší je jejich podíl.

Dominantním tématem se pro všechny politiky a vlády stala sama ekonomika. V minulosti se rozhodující postavení ekonomiky zastíralo náboženstvím, politikou či různými dalšími ideologiemi a nebylo způsobu jak ekonomiku použít coby silný argument proti lidským bytostem. Navíc, pokud by se nějaký politik nebo vláda opovážili odhalit tajemství ovládnutí a otevřeně by deklarovali, že je třeba vše obětovat na oltář ekonomiky, konkurenceschopnosti národního hospodářství, upadli by v nemilost.

Původní komplex viny, kterým buržoazie trpěla (proto svůj společenský systém nastolila ve jménu lidu a sociální rovnosti – „volnost, rovnost, bratrství“), ji vedl k tomu, aby zastírala, že tento systém obětovává lidské bytosti na oltář peněz. Politici skrývali, co cyničtí a jasně myslící buržoazní ekono-

mové (jako třeba David Ricardo) objevili a sepsali ve svých vědeckých dílech. Politici, ideologové a vládcí se chopili úkolu udržet ono „tajemství“ v kruhu „zasvěcených“. Dnes jej naopak doširoka roztrubují: jedině, na čem záleží, je touha po zisku, konkurenceschopnost národní ekonomiky a musí-li kvůli tomu lidé hladovět, je to jen nutné zlo. Každý politik se snaží vystavovat na odív své podnikatelské dovednosti a vyzývá obyvatelstvo, aby pilněji pracovalo a méně vydělávalo.

Destrukce člověka a solidarity mezi lidmi dosáhla paranoidních rozměrů. Stalo se normálním, logickým a přirozeným, že lidé mají hladovět, aby mohlo podnikání vynášet. Stejně, jako se nám radí, že si máme vzít deštník, když prší, tak se nám také říká, že statisíce lidí, miliony lidských bytostí budou muset trpět pro blaho národní ekonomiky a že jediným způsobem jak této pohromě uniknout je více pracovat. Aby nás připravili o poslední zbývající zrnka třídní solidarity, doporučují nám darovat peníze nějaké nevládní organizaci nebo pro ni koupit nějaké trvanlivé zboží v místním obchůdku, ať je může poslat chudým do jiného kouta světa. Oběť a individuální prospěch jsou příkazem dne.

Další vysvětlování nebo zdůvodňování není třeba — je očividné, že míra separace, odcizení od lidských potřeb a lidské pospolitosti je tak nesmírná, že se všem zdá zcela normální, když nějaký politik hodiny mele o ekonomických statistikách, o nutnosti, aby lidé přinášeli oběti a o tom, co to podnikání přinese. Konkrétno, realita člověka, se obrací v naprostou abstrakci. Takže, co se amorfní mase občanů-diváků jeví jako konkrétní a reálné, je ve skutečnosti totální abstrakci: blaho vlasti, budoucnost národní ekonomiky. Slavná komunikační revoluce, která fakticky vyústila v doposud nepoznanou míru separace lidí, je v této všeobecné abstrakci lidské rasy rozhodujícím faktorem. V předchozích stoletích by bylo naprosto nemožné přesvědčit proletáře, že nezáleží na něm, na jeho soudruzích, na jeho dětech, rodičích..., čili na jeho třídě a na lidstvu, nýbrž na „maastrichtských kritériích“, na Mercosuru⁶, na „Plánu A či Plánu B“, na „výhodách, které naší ekonomice nabízí nejnovější daň“ ... a že tyto abstrakce mají větší právo na existenci než člověk z masa a kostí. Proto každý proletář, který jedná podle svých potřeb a potřeb své třídy, osnuje spiknutí proti etablovanému demokratickému řádu.

Nad rámec tohoto textu je diskuse o tom, do jaké míry tato situace značí objektivní a historické meze celého buržoazního společenského systému — vzhledem k tomu, že vládnoucí třída již nedokáže lidskému druhu nabídnout žádný životaschopný plán — či zda současná situace odhaluje, že tento systém si může dál vynucovat jakýkoli druh oběti — vzhledem k tomu, že proletariát

se v tuto chvíli našich dějin nedokáže znovu ustavit jako třída, jako historická síla. Každopádně se domníváme, že obě tyto skutečnosti charakterizují současnou mezinárodní situaci, jelikož vládnoucí třída vždy jedná tak, jakoby ji nic neomezovalo a proletariát reaguje jen příležitostně a regionálně, aniž by byl schopen ustavit se v celosvětovou sílu. Tato situace dál determinuje celý soubor rozporuplných charakteristik dnešních bojů⁷.

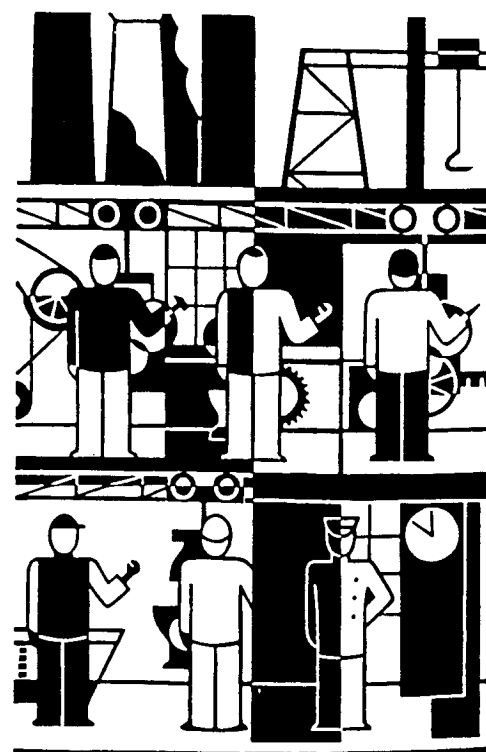
„Krise“ nebo „oživení“, pořád je to tatáž stará písnička

„Přišla krize, musíme si utáhnout opasky“, „oživení je křehké, musíme se ještě trochu více snažit“, ... „již vidíme světlo na konci tunelu, teď není čas na to klást si požadavky“, „vedeme si lépe, ale růst je stále ještě slabý“ ... — právě to slyšíme od levice i pravice tohoto spektaklu, jehož cílem je podrobit nás diktatuře ekonomiky. Když si tato zatracená ekonomika vede špatně, musíme přinášet oběti, abychom ji zase rozjeli. A když je na tom dobře, musíme se dál snažit, abychom to nepokazili a ještě více jí pomohli. Když se potýká s potížemi, musíme *znovu přinášet oběti*, aby mohla pookřát. Takový je *stále zřejmější řád systému, jemuž jsme podrobeni*. Ve skutečnosti nám říkájí: „Nepřestávejte veslovat, tuto galériu nelze opustit.“

Žít v naději, že nějaká vláda, politická strana, odbory nebo televizní kanál... jednou oznámí dobrou zprávu, že teď si můžeme užívat života bez dalších obětí, že budeme žít lépe a i ti nejchudší budou privilegovaní a porostou jim mzdy a sociální podpora, že všichni budeme méně pracovat a více jíst, je jako věřit v Ježíška. ■

⁶ Obchodní dohody spojující Argentinu, Brazílii, Uruguay a Paraguay.

⁷ K tomuto tématu si rovněž přečtěte „Obecné charakteristiky bojů v současnosti“ v tomto čísle *Komunismu*.

Valorizace/devalorizace: Neudržitelný rozpor kapitálu

Aby se mohla valorizovat (zhodnocovat), musí se hodnota investovat částečně do **konstantního kapitálu** (nákup vybavení, budov, surovin...) a částečně do **variabilního kapitálu** (nákup pracovní síly). Jak je z jeho názvu patrné, **konstantní** kapitál přenáší do vyráběné komodity pouze svoji vlastní hodnotu, a to samozřejmě prostřednictvím práce. Druhá část (ta část **variabilního** kapitálu, která umožnila nákup pracovní síly) však svoji hodnotu nejen reprodukuje, nýbrž ji zvětšuje činností pracovní síly, prací. Právě tato druhá část produkuje nadhodnotu. Činná pracovní síla – živá práce – je vskutku jedinou komoditou schopnou vytvářet hodnotu a tudíž je jediným zdrojem zisku kapitalistů.

Konkurence kapitálu vlastní nutí každého kapitalistu, aby vyráběl co nejlevněji a prosadil se tak proti svým konkurentům. Za tímto účelem musí **zvyšovat produktivitu** své firmy. Produktivita se zvyšuje prostřed-

nictvím nárůstu vybavení a infrastruktury (konstantního kapitálu) a poměrného snížení pracovní síly (variabilního kapitálu). Proto se **do výrobků vkládá méně a méně živé práce**, což vede k poklesu hodnoty výrobních prostředků: **tomu se říká devalorizace**.

Tomuto jevu kapitalisté zprvu čelí snahou vyvážit jej množstvím konstantního kapitálu investovaného na úkor kapitálu variabilního..., čímž devalorizaci jen posilují! Masa vyrobených komodit se sice zvětší, ale každá její jednotka bude obsahovat méně a méně lidské práce a proto rovněž menší hodnotu. Hodnota se může realizovat pouze tehdy, je-li komodita nakonec prodána. Není-li kupec, hodnota se nerealizuje a přijde tudíž vniveč, což vede k další devalorizaci.

Jak se zvyšování produktivity stává všeobecným, klesá množství práce obsažené v každém výsledném výrobku. Totéž platí

pro výrobní prostředky, které tyto komodity produkují. Nakonec klesá hodnota všech výrobků a výrobních prostředků. Devalorizace se stává stále agresivnější.

Všechn tento pohyb vede ke **krizi**. Stávající kapitál při svém zhodnocování zažívá větší a větší potíže. V tomto období jsou kapitalisté nuceni propouštět proletáře, snižovat mzdy, ničit zásoby neprodaných komodit... Jedinou cestou kapitálu, jak z toho ven, je ničení přebytků ve velkém, které mu umožní oživit valorizaci: proto **všeobecná válka**. Všeobecná válka znamená destrukci konstantního kapitálu (továren, infrastruktury, zásob...) a kapitálu variabilního – masakr proletářů na všech frontách. Tímto způsobem, který je jen chvilkovým řešením krize, **kapitál dosahuje brutální devalorizace skrze prostou a jasnou destrukci lidí a předmětů fungujících jako kapitál**.

Proti poklesu hodnoty se bojuje ničeninou hodnoty! Tento zdánlivý paradox lze vysvětlit tím, že destrukce konstantního kapitálu umožňuje oživení valorizace (**rekonstrukce**), neboť podíl konstantního kapitálu vůči variabilnímu kapitálu náhle klesá. A vše znovu pokračuje. Mohlo by se říci, že kapitál se pohybuje v nekonečném kruhu, ale tak tomu není, protože výchozí bod každého cyklu není nikdy stejný. Kapitál každý cyklus začíná na stále vyšší úrovni techniky a produktivity, což znamená, že **akumulace je větší a větší a výsledná destrukce stále značnější**. Jedná se tedy spíše o rozšiřující se spirálu, než o proces pohybující se v kruzích. Jak jde čas, buržoazie se učí odkládat den zúčtování s krizí (ničení zásob, restrukturalizace, fiktivní kapitál, umělé zvyšování skutečné poptávky...). Čím více ale odkládá pád, tím tvrdší tento pád bude, a to kvůli většímu množství nadbytečného kapitálu. ■

Proletariátu cizí hesla

aneb Odcizené vědomí dělníků

O heslech jako:

„Zachraňte pracovní místa“
„Zachraňte pracoviště“
„Zachraňte firmu“
„Zachraňte národní ekonomiku“

V dobách, jako je ta dnešní, je zavírání továren, dolů nebo statků či „restrukturalizace“ založená na masivní nezaměstnanosti zcela běžné. Tváří v tvář tomuto útoku buržoazie, který jej odsuzuje k nezaměstnanosti a tudíž ke stále větší bídě, může proletariát odpovědět jedině bojem, přímou akcí. Ve velmi mnoha případech si tento boj za zájmy proletariátu na svůj prapor volí hesla podobná těm výše uvedeným. Ať si však protagonisté tohoto boje myslí cokoli, daná hesla nikterak neodrážejí zájmy proletariátu, ale naopak zájmy jeho nepřátel: buržoazie.

Zájmem proletáře je uspokojovat své lidské potřeby, přivlastnit si o něco méně bídný podíl ze společenského produktu, nebýt tak moc olupován o produkt své práce (zájem proletariátu jakožto třídy je zcela jasně přivlastnit si celý společenský produkt – minulý i současný – zrušit vykořisťování, stát a potlačit sám sebe coby třídu tím, že zruší všechny společenské třídy). Když mu dává buržoazie výpověď, proletář si plně uvědomuje, že je tím ještě více separován od prostředků k životu a že od nynějška pozbude vše, co potřebuje, v ještě větší míře, než tomu bylo doteď. Pro revoluční militanta bude vždy obtížné dokázat vyjádřit zájmy třídy, k níž náleží, v jasných, ostrých a pobuřujících heslech. Relativně se tato potíž zjednodušuje, když se přímo dožadujeme konkrétních věcí, například „chleba“ v revolučním Rusku, „bydlení“ v Allendeho Chile a před více než deseti lety zase znovu v Neapoli. V tomto případě se zájem proletariátu vyjadřuje přímo, vždy se stejným výsledkem, kterým je přímý útok na soukromé vlastnictví, jelikož příčinou veškeré deprivace proletářů je vskutku fakt, že jsou připraveni o prostředky k životu a o prostředky k jejich výrobě.

Ve většině případů se ale zájem proletariátu filtruje přes panující ideologii a kamuflují jej její agenti, zejména odboráři a novináři, a to skrze celý sou-

bor zprostředkování, která se proletariátu jeví jako nutná (ve smyslu, že takto to prostě musí být) a která jeho zájem znetvořují až tak dalece, že jej mění v jeho pravý opak: velebení práce, firmy, továrny... Vysvětlení tohoto procesu ideologické transformace, jímž se útok na soukromé vlastnictví kooptuje a obrací ve svůj opak, čili v obranu soukromého vlastnictví našich vykořisťovatelů, je důležité. I když musíme vždy rozlišovat mezi skutečným bojem proletariátu – založeným na jeho zájmech – a prapory či hesly, které se v něm objeví, tyto se objektivně transformují ve slabiny onoho boje. Vždyť boj proletariátu, který se vyjadřuje buržoazními hesly, je snadno kooptován a zlikvidován. Ve všech dělnických bojích buržoazní transparenty znamenají (téměř vždy) fatální slabinu.

Proletariátu se bezprostředně jeví jako normální, že si nemůže vzít potřebné prostředky k životu od těch, kdo je vlastní, byť by to přirozeně bylo lidštější. Proletáře ani nenapadne, aby si vzal, co potřebuje k uspokojení svých potřeb lidské bytosti (a pokud ano, okamžitě jej odradí celý aparát státního teroru). V brutálním odloučení nepostradatelných prostředků k jeho přežití od jeho bytosti, v této odporné a zatracené separaci, proletář nespátřuje agresi, nýbrž cosi „normálního“. Tato naturalizace privatizačního společenského vztahu je produktem staletí vykořisťování a přenášení ideologie soukromého vlastnictví z generace na generaci.

Absence povědomí o praktickém odcizení prakticky vede k odcizenému vědomí. Stejně přirozeně, jako se ve společnosti asimiluje tato separace, se peníze berou jako nepostradatelný prostředník. Tak, jako se lidskému druhu jeví přirozenou nemožnost užívat prostředky k životu, které produkuje a které jsou v jeho dosahu, tak považuje za přirozené, že má-li mít možnost užívat těchto prostředků k životu, musí disponovat penězi k jejich

Zatímco reformisté boj uzavírají do rámce zvýšení nominální či reálné mzdy, idealista se od hnutí izoluje prohlášením, že nemůže bojovat za vyšší mzdy, protože je proti námezdní práci.

Proletariátu cizí hesla anebo Odcizené vědomí dělníků

1 Nehovoříme o jednotlivém dělníkově, který přísně vzato není ani produktivní, nýbrž o celém proletariátu, o kolektivním dělníkovi, jenž je jediným výrobcem prostředků k životu (nezapomínejme však ani na to, že je rovněž jediným výrobcem všeho toho haraburdí, které kapitál potřebuje, aby „vyráběl“, aby se zhodnocoval, čili užitných hodnot, které nemají s lidskými potřebami nic společného).

2 Již Marx řekl: „*Nejde o to práci osvobodit, ale potlačit.*“

3 Pouze v případě extrémní tyranie a naprostého rozbití dělnického odporu může být lidská bytost utlačena až do té míry, že práci považuje za cíl života a nikoli za prostředek k němu. Právě o to se pokoušel stalinismus, nacismus, lidové fronty a blíže naší době castroismus a v menší míře sandinismus. Meze těchto zkušeností lze však demonstrovat stále rostoucím počtem proletářů obviněných ze sabotování práce, odsouzených a uvězněných či zavražděných.

nákupu. Tímto způsobem se tak specifický historický sociální vztah, jako jsou peníze, stává přirozeným i nezbytným. A jelikož se peníze jeví jako nepostradatelné pro získání prostředků k životu, jeví se tudíž jako symbol všech životních předmětů a dokonce života samého.

To však není konec celé otázky, protože byť peníze pro proletáře představují nutné zprostředkování, on sám žádné nemá. A každý proletář ví, i když mu jeho odcizení nedovoluje pochopit nic víc než to, že aby je získal, nezbyvá mu — kromě generálního útoku (revoluce) či parciálního útoku (přivlastnění) na soukromé vlastnictví — nic jiného než práce. A to neznamená jen možnost prodávat komoditu, kterou je jeho pracovní síla (stamilióny proletářů žádného kupce nenalézají), nýbrž také potkat kupce, někoho, kdo má faktickou možnost dát proletáři peníze za to, že mu prodá to jediné, co vlastní: svoji pracovní sílu.

A tak kromě toho, že považuje za přirozené nepřivlastňovat si to, co potřebuje — své vlastní a výlučné dílo¹ — a kromě toho, že za přirozené a nezbytné považuje peníze, nyní se dokonce i jeho práce, jež je fakticky mučením, které ho separuje od jeho skutečně lidské aktivity, jeví jako cosi nepostradatelného, vlastního realizaci jeho života. Od té chvíle se odcizení jeho života, prodej jeho samotného a jeho lidství, stává z hlediska odcizeného vědomí aktem svobody, svobody prodávat vlastní pracovní sílu. Odboráři a politici již pak jen toto odcizené vědomí přikrášlují do líbivých hesel: „Chraňme práci“, „Bojujme za svobodnou práci“², „Naše zákony garantují svobodu každého jedince“.

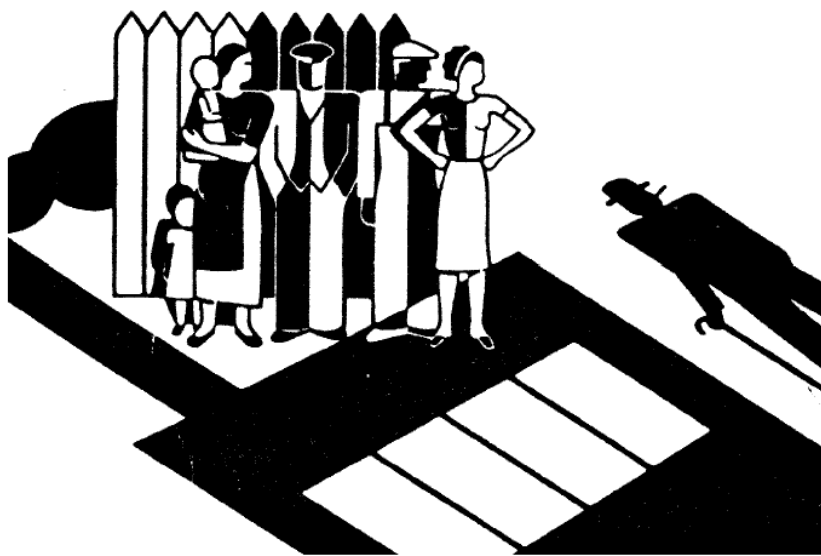
Je zřejmé, že proletář si přinejmenším uvědomuje, že nepracuje proto, že by práce byla jeho touhou, ale spíše proto, že nemá jiné řešení³. Uvědomuje si, že práce není realizací jeho života, nýbrž nepo-

stradatelným prostředkem k životu a vše, co spojuje se svým skutečným životem, je vždy mimo práci. To mu však nebrání, aby práci považoval za nezbytný prostředek k získání předmětů, které potřebuje k životu.

V mnoha případech jde odcizené vědomí ještě dál. Aby mohl člověk žít, musí konzumovat, aby mohl konzumovat, musí být schopen nakupovat, aby mohl nakupovat, musí disponovat penězi, aby mohl disponovat penězi, musí pracovat a aby mohl pracovat, musí najít šéfa ochotného koupit jeho pracovní sílu. Možnost existence šéfů připravených koupit něčí pracovní sílu však závisí na ziskovosti firmy a také na fungování národní ekonomiky. Takto přibývají další zprostředkování, která nakonec námezdního otroka mění v toho nejservilnějšího obránce nejen otroctví obecně (ať žije práce!) a tudíž i historických zájmů buržoazie (zachování systému námezdního otroctví), ale rovněž bezprostředních zájmů jeho bezprostředního nepřítele, jeho šéfa, vykořisťovatele, národní frakce kapitálu, která jej vykořisťuje: „Braňme firmu“, „Opatrně se stroji“, „Nepřehánějme to s požadavky, jinak by to tady firma mohla zabalit“, „Obětujme se pro národní ekonomiku“, „Vyrábějme své vlastní zboží místo zahraničních dovozů!“³. Šéf, odborář nebo politik ve skutečnosti ani nemusí hájit potřebnost všech těchto zprostředkování pro sehnání „dobrého pracovního místa“, pracovního místa, které člověku umožní přijít k penězům, díky nimž si pořídí prostředky k živobytí, jelikož staletí a staletí produkce odcizeného vědomí činí každé z těchto zprostředkování (jež je ve skutečnosti umělé či z historického hlediska zbytečné) tak přirozeným, jako setkání spermie s vajíčkem, které umožňuje reprodukci lidského druhu a tedy i existenci mužů a žen.

Když se zavírá firma či důl nebo zavřením hrozí, protože již nejsou ziskové, společenství dělníků nesoucích si toto odcizené vědomí dosahuje vrcholných rovin. „Záchrana pracovních míst“, „záchrana pracoviště“, „záchrana firmy“... se konkretizují v návrzích obětovat se. Nedávná zkušenost nám ukazuje, že i když v dobách, jako je ta současná, povstane skutečný proletářský boj proti zavření nějaké továrny, tento boj nepřijme svoji skutečnou podstatu — tj. fakt, že se jedná o boj proti růstu chudoby dělníků. Mezi bojujícími dělníky téměř všeobecně přetrvává onen soubor hesel typických pro odcizený proletariát, čili soubor hesel příslušejících ovládané třídě, jenž reprodukuje ideologii své vlastní poroby a vykořisťování.

Když jsme si již odhalili proces ideologické naturalizace, skrze nějž si odcizené vědomí osvojuje deprivaci a odcizení jakožto nutnost a přirozenost, a když jsme si již pojmenovali všechna zprostředkování, která se coby konkrétní historické produkty

ideálně konsolidují jakožto věčná a nepostradatelná zprostředkování mezi člověkem a uspokojením jeho potřeb, musíme si položit otázku, co je v takových situacích, tváří v tvář takovým heslům, povinností revolučních militantů.

Komunisté se účastní všech proletářských hnutí, i když jsou proti praporům či formálním vůdcům těchto hnutí, kteří obecně vzato nejsou výrazem skutečného hnutí, nýbrž pouze jeho praporů. Komunisté se proti nim musí stavět otevřeně a nemilosrdně kritizovat všechny ideologické projevy buržoazie v srdci proletářského hnutí, protože v sázce je budoucnost tohoto hnutí. Bojuje-li hnutí dále proti konkrétnímu šéfovi, proti státu, proti kapitálu obecně... tak, i když se vyjadřuje v heslech typu „Zachraňte pracoviště“, zůstává živé a zásadním problémem je otázka směřování, perspektivy. Ale téměř vždy tato hesla nakonec hnutí zabijí. Když začne odcizené vědomí diktovat všechny činy a hnutí se opravdu transformuje v záchranu firmy, dolu, národní ekonomiky tím, že začne přistupovat na oběti, ... je rozchod s revolucionáři totální a ti mohou maximálně aspirovat na získání malé skupinky militantů, s níž začnou sestavovat bilanci života a smrti tohoto hnutí.

Nicméně je třeba si položit otázku, zda revolucionáři kritizují všechna mylná hesla v samotném hnutí stejným způsobem, či jinak řečeno, zda všemožné slogany, které jsme v tomto textu zmínili, jsou pro proletariát všechny stejně škodlivé. Odpověď zní ne, existují různé roviny odcizení vědomí, které odpovídají různým zprostředkováním, jež jsme analyzovali.

Bezprostřední zájmy a historické programy obou společenských tříd se konfrontují skrze polaritu. Hesla, která jsou z revolučního hlediska zcela správná, otevřeně, přímo a co nejjasněji odhalují potřeby proletářů (tudíž lidské potřeby), takže žádné zprostředkování není akceptováno jako přirozené, nýbrž vždy jako historické a přímo udržované státem. V těchto případech dochází k přímým útokům na soukromé vlastnictví a stát a společenská polarizace mezi revolucí a kontrarevolucí je nevyhnutelná. Na opačném extrémě jsou všechna zprostředkování považována za přirozená, otroci brání své otroctví, prostředky svého zotročení a dokonce své otrokáře. A co hůře, záchranu firmy, ekonomiky a sebeobětování zvyšují vzájemnou konkurenci mezi dělníky a ti tak zvyšují globální míru vykořisťování a ničí proletariát jakožto třídu, neboť jej mění v přehršli navzájem se zabíjejících atomů kapitálu (kapitalismus je válkou všech proti všem!).

Nejsložitější jsou ale mezilehlé případy, které staví militanty před největší problémy. Když proletáři ve svém boji proti kapitálu nebojují přímo proti vyko-

řisťování, nesnaží se přivlastnit si větší část společenského produktu a neútočí masově na soukromé vlastnictví, nýbrž požadují více peněz (zvýšení mezd, vyšší podpory v nezaměstnanosti a sociální dávky...), hesla odpovídají proletářskému obsahu hnutí, rozhodně jsou napadeny zájmy kapitálu a požadavky jsou v zájmu proletariátu. V tomto smyslu vývoj daného boje a těchto hesel obsahuje revolučního boj⁴. Akceptace oněch prvních zprostředkování jakožto přirozených je však bez pochyby jednoznačnou slabinou, kterou musíme kritizovat a opravovat. Celkově vzato důsledky z ní plynoucí mohou být v praxi škodlivé.

Zaprvé, s přijetím peněžního zprostředkování přichází vždy přítomná tendence akceptovat rovněž všechna ostatní zprostředkování, v nichž žijeme. Zadruhé, samotný požadavek vytváří dojem, že ten, kdo je ochoten učinit ústupek — šéf nebo stát — nemusí být zničen, nýbrž s ním lze vyjednat. Zatřetí, v důsledku výše uvedených faktorů se stát dokonce jeví jako nezbytný prostředník k získání našich potřeb, zejména v případě podpory v nezaměstnanosti a sociálního zabezpečení (považme, že v minulosti takovéto drobky pro údržbu pracovní síly nerozdával stát, ale byly odvislé od vnitřní solidarity proletariátu). Začtvrté, peněžní vyjádření společenského produktu, na rozdíl od podílu z něj, obsahuje pro ně specifický soubor ideologických deformací, které směřují k přesvědčení proletáře, že skrze peníze zlepšil svoji situaci, i když ve skutečnosti se jeho situace zhoršila. Tento poslední bod nikoli vyčerpávajícího seznamu rozhodně není nejméně podstatný: mzdy mohou v podobě peněz růst a v podobě předmětů klesat (kvůli inflaci, problém nominálních a reálných mezd). Stejně tak předmětné mzdy mohou růst zároveň s růstem míry vykořisťování, což znamená nižší participaci proletariátu na společenském produktu (kvůli růstu produktivity práce, kterou si kapitál přivlastňuje, problém reálných — nominálních — a relativních mezd). Tváří v tvář tomu všemu revoluční militant⁵ aktivní v těchto hnutích nikdy nezapomíná na kritiku a na prosazování zájmu celé třídy (boj proti soukromému vlastnictví, za zrušení námezdní práce) a zároveň kritizují jakékoli možné ulpění na nedostatečně jasných heslech. Zejména tam, kde jde o mzdy a o boj za vyšší mzdy, revoluční militant⁶ upozorňuje jak na vulgární pasti (růst nominálních mezd), tak na ty sofistikovanější (růst reálných mezd), které buržoazie používá, aby růst dělníkova vykořisťování a sociální bída vydávala za růst jeho blahobytu. Revoluční militant své konání a hesla staví na požadavku skutečného útoku proti míře vykořisťování, což je jediný reálný boj proletariátu, který zároveň dovádí boj za vyšší mzdy k jeho konečnému vyústění, neboť činí jeho charakter neoddelitelným od boje za zrušení námezdní práce.

4 Jak si čtenář povšimne, v analýze tohoto druhu je rozhodující bojovat proti staré koncepci separující ekonomické od politického, bezprostřední od historického tím, že ukážeme jejich nedělitelnou jednotu a tím, že v obsahu každého z těchto aspektů, na nichž sociální demokracie buduje svoji teorii, odhalíme opačné či méně zřetelné aspekty.

5 Ti, kdo se s těmito hesly spokojí, ani ti, kdo boj opustí, protože tato hesla nejsou dost revoluční, či ti, kdo z výšin svých teoretických platform prohlašují, že veškerý boj za bezprostřední zájmy proletariátu je historicky přežitý, si toto jméno nezaslouhují.

6 Zatímco reformisté boj uzavírají do rámce zvýšení nominální či reálné mzdy, idealista se od hnutí izoluje prohlášením, že nemůže bojovat za vyšší mzdy, protože je proti námezdní práci.

Když dělník křičí, „Zachraňte pracovní místa“, „Zachraňte firmu“ ..., ve skutečnosti jej nezajímá ani práce, na niž často celé dny plive, ani ona temná hrobka, kterou pro něj je důl či firma, nýbrž to, co potřebuje, aby se mu lépe žilo.

Jdeme-li z proletářského pólu otevřeně proletářských hesel směrem k otevřeně kontrarevolučním buržoazním heslům, postupujeme-li tedy tímto směrem a vstřebáváme zprostředkování, která se v odcizeném vědomí jeví jako přirozená, nutně se dostaneme k bodu, k momentu, kdy dojde ke kvalitativnímu skoku. Netvrdíme tedy, že hesla sama o sobě — povstávající z uvědomění — jsou buď zárukou proletářskosti, nebo zárukou kontrarevolučnosti. Již jsme uvedli příklady proletářských hnutí se zcela buržoazními hesly. Celá potíž tedy spočívá v nalezení kvalitativního kroku, kterým se likviduje proletářský boj a kde se dělníci v hnutí objektivně mění v agenty kapitálu, a to nikoli ve smyslu výroby (protože v tomto smyslu jsou agenty kapitálu vždy), ale rovněž ve smyslu obrany námezdního otroctví a bezprostředních zájmů buržoazie (obrana soukromého vlastnictví, jeho výrobních prostředků a jeho míry vykořisťování). Je obzvláště obtížné nalézt tento kvalitativní skok v každém konkrétním momentě třídního boje, a přitom jej nedávat do lineární závislosti na heslech a zároveň o heslech uvažovat jakožto o součásti skutečného hnutí.

A tak je-li požadována například „záchrana pracovních míst“, „záchrana firmy“, „záchrana dolu“, hnutí (pokud stále ještě nějaké existuje) zabíjí samo sebe. Na to je třeba jasně upozorňovat a je to jeden z nejdůležitějších úkolů revolucionářů, kteří se boje účastní. Trváme však na tom, že jsme tisíckrát viděli, jak se v srdci objektivně **proletářského** hnutí proti buržoazii objevují **buržoazní** hesla.

Když dělník křičí, „Zachraňte pracovní místa“, „Zachraňte firmu“ ..., ve skutečnosti jej nezajímá ani práce, na niž často celé dny plive, ani ona temná hrobka, kterou pro něj je důl či firma, nýbrž to, co potřebuje, aby se mu lépe žilo. Není však dost troufalý na to, aby proklamoval své vlastní zájmy — společnost jej naučila, že to se nedělá. Radikální odbováři, levičáci, trockisté budou říkat, že byt tato hesla nejsou zrovna nejlepší, raději se jich držme, „protože jinak se izolujeme od mas“ (!!??) nebo protože veřejné mínění spíše přijme skutečnost, že dělníci „nekladou požadavky za své sobecké zájmy,

nýbrž v zájmu celého národa“. Povinností revolucionářů je pravý opak — snažit se, aby se hnutí zhostilo svých vlastních zájmů. To nemá nic společného s údajnou transformací ekonomického boje v politický ani s vnášením politického uvědomění do ekonomického boje, což vše hlásají všemožné formy sociální demokracie. Naopak to znamená skrze samotný boj usilovat o uvědomování si skutečných zájmů obsažených v tomto hnutí za potřeby proletářů.

Když skutečně vznikne proletářské hnutí proti kapitálu (nebojovnost dělníků totiž nelze transformovat v dělnický boj vnášením myšlenek!!), klíčovým problémem je, aby se samo tak chápalo a vymánilo se z celé té ideologické pavučiny. A tak se znovu vynořuje problém znalosti, jaká hesla používat v opozici vůči buržoazním heslům. Odpověď se objevuje v celém tomto textu. Všechna buržoazní hesla vycházejí z přirozené a logické prezentace všeho společenského, ovšem lidsky absurdního. Oproti tomu hesla, která posouvají boj vpřed, jsou ta, která se sice společensky jeví jako nelogická či absurdní, ale vycházejí z potřeb proletariátu coby lidských bytostí a tudíž ze všeho, co značí skutečné zlepšení jeho životní úrovně ke škodě buržoazie a národní ekonomiky.

Odpověď tedy není komplikovaná. Naopak, je to kontrarevoluce, kdo vše komplikuje: dokonce i naše vlastní potřeby a vše, co nám hluboko uvnitř působí utrpení, dokáže prezentovat jako ilogické a absurdní a zároveň naši obět na oltář národní ekonomiky vykresluje jako tu nejpřirozenější a nejlidštější věc.

Řečeno bez obalu, odpověď nalezneme v břiše všech proletářů, kteří bojují. Správná hesla a prapory se sice budou lišit podle okolností, ale nikdy nemohou přistoupit na přirozenost všech zprostředkování a akceptovat obětování našich potřeb. Naopak, budou skutečným vyjádřením těchto potřeb.

Držet se lidských potřeb proti všem pokusům buržoazních intelektuálů vnášet uvědomění do řad proletářů — to není jen akční linie, která vede k revoluci, ale rovněž linie, která revolučním militantům diktuje způsob jejich konání. ■

ŘECKO: VESELOU KRIZI A ŠTĚSTNÝ NOVÝ STRACH!

Jedno z hesel vzbouřenců v Aténách
na konci prosince 2008

Právě když jsme dokončovali tuto revue, odehrávaly se v Řecku důležité události. Poté, co fízlové zavraždili jednoho mladíka, tisíce proletářů vtrhly do ulic mnoha měst a střetly se s policií. Po několik týdnů byly okupovány univerzity, střední školy, veřejné budovy, rozhlasové a televizní stanice, odborářské komplexy. Všechny sektory proletariátu se účastnily tohoto hnutí a rozvíjely jeho bojovou pospolitost a třídní spolčování.

Pro nedostatek úplnější analýzy těchto bojů zde publikujeme prohlášení pocházející od proletářů v rozrůchce se zákonem a pořádkem kapitálu. Vyjadřuje odmítnutí demokracie, jejích stran a odborů a znovu potvrzuje perspektivu beztřídní společnosti, bez šéfů, bez Státu, a tudíž perspektivu komunismu.

Ničíme přítomnost, protože přicházíme z budoucnosti

Prohlášení proletářů okupujících budovu ASOEE
(Vysoká škola ekonomická)

„První záblesky
úsvitu přicházejí
z nehlubší temnoty“

Až do sobotní noci 6. prosince 2008 jsme si mohli říkat, že „jusqu'ici, tout va bien“ („co není tady a teď mne netrápí“ – volně přeloženo) a sledovat, jak je stále více a více lidských životů vrháno na poušť kapitalistického systému. Poté nás přepadla krize a šílený koloběh destrukce zasáhl převážnou část mládeže napříč celou zemí. Nejdříve, jako již mnohokrát v historii, začaly promlouvat činy. Jako první promluvila policejní zbraň a krutým způsobem nám připomněla, že jakákoliv Autorita s nechutí pohlíží na fenomén zvaný život. Krev mladého člověka byla prolita, a v okamžiku nato se z Exarchie¹ rozšířil do centra metropole a dalších velkých měst nesmírný řev. Řev, rezonující v hluku rozbíjených výloh a hořících barikád, proměňující banky a obchody v zuřivý oblak dýmu s jediným poselstvím: ODPLATA.

O dva dny později vypadala vánočně vystrojená centra měst, jako kdyby se stala centrem bombardování, zatímco krizí postižená ekonomika dostala další smrtící zásah hordami „hooligans“, rabující obchody. „Varkízská smlouva byla porušena, jsme opět ve válce“². Mluvíme zde o návratu

třídního boje do popředí dějin, mluvíme o řešení ekonomické krize: Našem řešení a pro nás. A teprve začínáme, tak vzhůru do toho.

Jsme součástí živoucí revolvy proti každodenní smrti, uvalené na nás existujícími sociálními vztahy. Pomocí destruktivní síly, která v nás všech byla latentně obsažena, provádíme divoký útok na instituci soukromého vlastnictví. Okupujeme ulice, dýcháme svobodně i přes ty obrovská oblaka slzného plynu a útočíme na ten nejvíce opovržením hodný obraz sami sebe: obraz, na kterém jsme vykresleni jako otroci našich šéfů, jejichž nejextrémnější a nejodpudivější formou jsou policajti. Stavíme pevné barikády odporné normalitě koloběhu produkce a distribuce. Za nynější situace nevidíme nic důležitějšího než zpevnování těchto barikád proti našemu třídnímu nepříteli. I když třeba nakonec pod tlakem (polo)státních přísluhovačů a dlouhodobé neudržitelnosti našich barikád ustoupíme, všichni moc dobře víme, že nic již nikdy nebude v našich životech stejné.

Stejně tak vnímáme sebe sama v historické souvislosti a jako součást procesu znovu-ustavování třídního aktéra, nesoucího roli hrobaře kapi-

Stát vraždí.
Tvoje ticho je ozbrojuje.
Obsazení všech veřejných budov, teď.
Okupace radnice Agios Dimitrios.

1 Čtvrť v Aténách – pozn. překladatele
2 Poválečná smlouva mezi řeckou vládou a komunistickými partyzány – pozn. překladatele

talistického systému. Věříme, že proletariát nikdy nebyl třídou kvůli své pozici, ale naopak, že proletariát ustavuje sám sebe jako třídu na základě střetu s šéfy, nejdříve jedná a až později získává vědomí o svém jednání. Toto znovu-ustavování je prováděno skupinami lidí, které si uvědomují, že nemají žádnou kontrolu nad svými vlastními životy, skupinami, které byli či jsou odsouvány na samé dno společnosti a nyní se vydávají na nelehkou cestu směrem k sjednocení.

Námezdní práce je vždy založena na vydírání. V současnosti to platí ještě více v souvislosti s tím, jak roste množství pracujících, kteří jsou zaměstnáni na dočasných, náhodných a nejistých pozicích, které kapitál nutně potřebuje k reprodukci své dominance, avšak jejichž sociální význam je minimální. V těchto sektorech se tak třídní boje přesouvají od pokusů sebeorganizace produkce k všeobecnému blokování a sabotážím. Zároveň automatizace výroby a opuštění politiky plné zaměstnanosti vytvářejí obrovskou armádu nezaměstnaných proletářů, kteří jsou naháněni do mrazáků pracovní síly či nejistých zaměstnání, a nebo se z důvodů přežití zapojují do sítě černé ekonomiky.

Nezaměstnaní, pracující na krátkodobé a poloviční úvazky, studenti vysokých a středních škol, kteří jsou odsouzeni stát se budoucími otroky námezdní práce, přistěhovalci první a druhé generace, kteří každodenně zakouší marginalizaci a represi, celá tato pestrá škála lidí společně s kolektivy radikálních pracujících se stala jádrem prosincové povstalecké komunity, komunity sjednocené na základě odcizení a vykořisťování, které definují společnost námezdní práce. Připomeňme si také, že předvečer těchto svátečních dní byl oslaven právě těmi na ještě nižší pozici, těmi, kteří ztratili poslední radost ze života v žaláři jménem demokracie, vězni v řeckých věznicích³.

Ti, kteří vlastní pouze svoji práci a investovali ji na trhu sociálního zabezpečení, pracující, žijící v naději, že jejich potomci snad získají možnost sociálního vzestupu a opustí pozice svých rodičů, bedlivě sledují jednání povstaleckých kolektivů a ačkoliv se do něj prozatím nezapojují, tak ani aktivně nekooperují s policejním

aparátem na jeho potlačení. V důsledku nahrazení sociálního bezpečí policejní kontrolou a pod tlakem kolabujícího univerza maloburžoazních ideologií a státního sebevědomí, se pak velká část pracujících posouvá směrem k (sociálně významné) otázce morálního ospravedlnění tohoto povstání mladých, aniž by však doposud připojili svoje síly do útoku proti tomuto vražednému světu.

Pracující pokračovali ve vláčení svých těl po tříměsíčních stále dokola se opakujících litaniích profesionálních odborářů, v smutném odborovém poraženectví, a to vše v situaci stupňující se agresivity třídního útlaku. Tyto dva světy se na ulicích potkaly v pondělí 8. 12. a celá země se rozhořela. Svět odborářského poraženectví vyšel do ulic bránit svoje demokratická práva jako separovaných rolí občana, pracujícího, konzumenta, za právo demonstrovat bez toho aniž by byl někdo postřelen. Nedaleko od tohoto místa vyrazil do ulic jiný svět, svět třídní nenávisti, který nabral podobu malých, dobře organizovaných „gangů“, zapalujících, rozbíjejících, rabujících a házejících dlažební kostky na policejní vrahy. Ten první svět (přínejmenším tak jak to vyjádřili odboroví předáci) byl tak vystrašen z přítomnosti toho druhého, že ve středu 10. 12.⁴ se pokusil demonstrovat tak, aby se vyhnul případné účasti této „lůzy“.

Dilema, týkající se toho, k jakému táboru se na ulici přidat, tak bylo položeno: buď k demokratickému táboru bezpečí občana, a nebo k táboru solidárních bojů, agresivnímu bloku, k pochodu, který brání existenci každého, útokem na bariádách.

Prosincové události roku 2008 v Řecku jsou jen další kapkou v řadě povstání, které se pomalu rozšiřují po celém kapitalistickém světě. V své dekadentní fázi, kapitalistická společnost nemá za cíl naplnit obsahem života vykořisťovaných a není toho schopná ani skrze uspokojení jejich partikulárních zájmů. Jediné, co jí zbylo, je represe. Od doby restrukturalizace, která začala v druhé polovině 70. let (s cílem potlačit proletářskou vzpouru známou jako „Hnutí – 68“) se kapitál musel vyrovnat s následujícím rozparem: zatímco měl schopnost vytvořit obrovskou masu

pasivních televizních diváků a konzumentů zboží, byl zároveň nucen tuto možnost konzumního života neustále potlačovat (prostřednictvím snižování mezd). Z tohoto úhlu pohledu by se pak vyrabováno supermarketu na Stadio Str., těmi stejnými lidmi, kteří každodenně zakouší příslib konzumního ráje, zatímco je jim upřeno realizovat tyto touhy, nemělo jevit jako nějaké překvapení.

Prosincové povstání nepředložilo žádné konkrétní požadavky, a to právě proto, že jeho účastníci zakouší každodenní realitu na vlastní kůži, a díky tomu dobře vědí, že jejich požadavky nemohou být vládnoucí třídou nikdy naplněny. Prvotní našeptávání ze strany levice o změně vlády a předčasných volbách bylo vystřídáno tichým zděšením a zoufalým pokusem uklidnit nekontrolovatelnou povstaleckou vlnu. Absence jakéhokoliv reformistického požadavku reflektuje podzemní (i když stále nevědomou) snahu o radikální rozvrácení a překonání existujících zbožných vztahů a vytvoření kvalitativně zcela nových.

Všechno se rodí a dospívá v násilí (boji) – nic tam však nekončí. Destruktivní násilí, rozpoutané v průběhu prosincových událostí, způsobilo zablokování kapitalistické normality v centru metropole, nutnou, ne však dostatečnou podmínku pro transformaci povstání v pokus o celkové sociální osvobození. Destabilizace kapitalistické společnosti není možná bez paralyzování ekonomiky – tj. bez narušení fungování center produkce a distribuce skrze sabotáže, okupace a stávky. Absence jakéhokoliv pozitivního a kreativního návrhu na jiné formy organizování sociálních vztahů byla – až do současnosti – zcela očividná. Nicméně, prosincové povstání musí být chápáno v historickém kontextu znovuoživování procesu třídních bojů, které probíhají na mezinárodní úrovni.

Množství revolučních aktivit – přičemž mnohé z nich si udržely své základní formy v těch zemích, kde mu předcházely významné třídní konflikty – navrhuje a v praxi pak realizují formy lidské komunity, které ruší a konstruktivně překonávají odcizené zbožní vztahy, např.:

★ okupování škol, školy mohou být pou-

3 Asi 5 000 řeckých vězňů drželo v čase před vypuknutím nepokojů hladovku – pozn. překladatele

4 Den generální stávky – pozn. překladatele

žívány jako centra shromažďování s cílem okupovat ulice a veřejný prostor obecně

★ lidové vzdělávání organizované v rámci současného hnutí krátkodobě zaměstnaných a studentů v Itálii, vkládající vzdělání do rukou nově vznikající komunity

★ kolektivní přivlastňování supermarketů a knihkupectví, kolektivní život čerpající a rozvíjející se z této okupace jako sebena- plnění požadavků za svobodné jídlo, bydlení, vzdělávání

★ radikální zpochybňování vlastnických vztahů, kolektivní kooperace namísto individuálního zájmu ohledně zabraných produktů (a jejich případná redistribuce)

★ propojování sousedských shromáždění, zabývajících se lokálními náměty a takto předcházející společnost, kde rozhodnutí jsou dělána a vykonávána bez jakéhokoliv zásahu nějaké další oddělené moci (příkladem je mexická Oaxaca)

★ veřejná hromadná doprava zdarma, skupiny „déménages“⁵, které se systematicky formovaly během anti-CPE protestů ve Francii⁶.

Tyto praktiky (a nepřeborné množství dalších, které se rodí z osobního a kolektivního vědomí) se mohou stát plodnými a obohacujícími silami negace, které pomohou, aby se skrze vřavu povstání začala rodit a nabývat tvarů svobodná komunistická společnost.

Uděláme cokoli, co je v našich silách, abychom nemuseli opustit ulice a ukončit naše okupace, protože my nechceme jít domů. Je nám špatně a cítíme se nešťastnými z „realistické“ představy, že dříve nebo později se budeme muset vrátit zpět do normálu. Radujeme se z představy, že stojíme na počátku historického procesu znovu-ožívání třídních bojů. A poté pokud to opravdu chceme, bojujeme za to a věříme tomu, může nám to ukázat cestu ven z této krize, cestu skrze revoluční bránu z tohoto systému. ■

Proletáři z okupované budovy ASOE
Pozn.: 23. prosince byla okupace budovy ukončena

5 „přistěhovalců“ - pozn. překladatele – napadající pracovní agentury a vyhazující jejich majetek na ulici

6 protesty proti vládním reformám – pozn. překladatele)

PUBLIKACE I.K.S.

Chcete-li se dozvědět více o našich programatických postojích, můžete si objednat náš centrální tiskový orgán i v jiných jazycích:

KOMMUNISMUS

Centrální tiskový orgán IKS v němčině

КОМУНИЗМ

Centrální tiskový orgán IKS v ruštině

KOMMUNIZMUS

Centrální tiskový orgán IKS v maďarštině

COMMUNISM

Centrální tiskový orgán IKS v angličtině

COMUNISMO

Centrální tiskový orgán IKS ve španělštině

COMMUNISME

Centrální tiskový orgán IKS ve francouzštině

COMUNISMO

Centrální tiskový orgán IKS v portugalštině

AL SHUÏAA

Centrální tiskový orgán IKS v arabštině

COMMUNISM

Centrální tiskový orgán IKS v kurdštině

KOMMOYNIΣMOΣ

Centrální tiskový orgán IKS v řečtině

Pište na adresu:

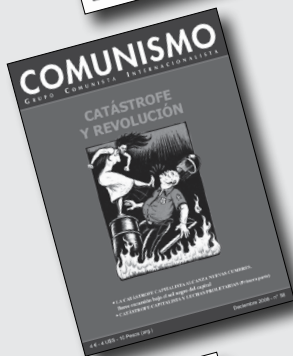
BP 33, Saint-Gilles (BRU) 3, 1060 Bruxelles,
Belgie

*neuvádějte na obálce jméno skupiny

info@gci-icg.org

Náš tisk si můžete přečíst i na internetu:

<http://gci-icg.org>

Diktaturou proletariátu za zrušení námezdní práce!

Sociálně demokratické separování „ekonomického boje“ od „boje politického“, „odborového boje“ od „boje revolučního“, „bezprostředního boje“ od „boje historického“... se již stalo klasickou buržoazní metodou jak dělnické boje rozdrobit a zlikvidovat. Dělnická organizace, která na toto falešné rozlišování přistoupí, zasévá zmatek do řad proletariátu a tak přispívá – chtě nechtě – k udržování dezorganizace a dezorientace hnutí a k oklešťování všeobjímající podstaty třídní války. Zaměňovat sociální hnutí za prapor, který vlaje nad hlavami jeho protagonistů, zaměňovat reformistické návrhy kapitálu za potvrzení zájmů a požadavků proletariátu je trestuhodné. Znamená to totiž přistoupit na převod třídního boje do buržoazních mezí, jako to po celé dějiny proletariátu dělali odboráři a další sociální demokraté.

I když proletářský boj začne na základě dílčích odmítnutí – jako třeba boj proti zvyšování cen, proti prodlužování a/nebo intenzifikaci práce, proti opatřením, která připraví masy proletářů o práci nebo proti jakýmkoli ekonomickým či represivním opatřením státu – je svým obsahem bojem proti zvyšování vykořisťování (míry nadhodnoty) a proti vykořisťování samotnému. Tyto boje jsou pro proletariát jakožto vykořisťovanou a revoluční třídu nerozdílné. Nerozdílnost bojů proletariátu se otevřeně projevuje během krizí, kdy je pro kapitál i ten nejminimálnější ekonomický požadavek proletariátu zároveň nutně přímým útokem na míru vykořisťování a zisku, útokem na posvátnou konkurenceschopnost národního hospodářství. Konfrontace mezi kapitalisty sdruženými do státu a proletariátem se pak stává nevyhnutelnou.

Skutečnost, že nad hnutím vlaje ten či onen buržoazní prapor nebo že se ta či ona reforma kapitálu jeví být cílem boje, není jen lží buržoazie; ačkoli občas ano, především, když proletáři z jednoho kouta světa dostávají informace o boji v jiném koutě přefiltrované skrze masmédia. Kdybychom měli přistoupit na to, co nám říkají, museli bychom uvěřit, že třídní boj pominul a není nic než národní, náboženské, rasové či demokratické boje. Používání buržoazního praporu jako zástavy hnutí je ale také objektivní silou, která – jakožto reálná slabina hnutí – jej pomáhá rozdrtit.

Neuvědomovat si tuto skutečnost a nerozvinout následně boj proti této objektivní slabině naší třídy znamená neuvědomovat si, že panující ideologií je ideologie panující třídy. Znamená to neuvědomovat si, že hnutí podvracející tuto společnost se může projevat pouze svojí skutečnou podstatou – na základě svých předvojových frakcí, které jsou nutně menšinové během celého procesu před povstáním a se vši jistotou i bezprostředně po něm. Projevit svoji skutečnou podstatu znamená přijít s hesly, která výslovně popírají současnou společnost, jako třeba hesla za zrušení námezdní práce.

Teze programové orientace IKS (teze 31)